

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Kaja Berden

Povezava rock glasbe s političnim dogajanjem Združenih držav Amerike v obdobju med leti
2000 in 2011

Diplomsko delo

Ljubljana, 2013

UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Kaja Berden

Mentor: izr. prof. dr. Peter Stanković

Povezava rock glasbe s političnim dogajanjem Združenih držav Amerike v obdobju med leti
2000 in 2011

Diplomsko delo

Ljubljana, 2013

Povezava rock glasbe s političnim dogajanjem Združenih držav Amerike v obdobju med leti 2000 in 2011

Rock glasba ima močno sporočilno vrednost, ki se je pojavila v petdesetih letih prejšnjega stoletja, svoj višek pa je dosegla v šestdesetih letih. Danes glasba nima tako močnega vpliva, kot ga je imela včasih, ni pa izgubila svoje izrazne moči. Rock glasba, ki kritizira politiko in skuša spremeniti sistem, še vedno obstaja, le da je bolj skrita očem. Sistem se je spremenil, postal je bolj strog in nadzor je postal večji. Združene države Amerike so prve v spremembah, ki oblikujejo celotni zahodni svet. Tudi večina moderne popularne rock glasbe prihaja od tam. Odnos med rock glasbo in političnim dogajanjem Amerike sodobnosti je dober pokazatelj odnosa med rock glasbo in politiko na splošno. Prav tako je rock glasba del popularne kulture in zato lahko preko nje razberemo lastnosti družbe. Glasba, posebej rock, bo vedno odražala vrednote in probleme družbe ter kritizirala politično dogajanje. Razlika bo le v tem, da bo to v vsakem obdobju družbe počela na drugačen način.

Ključne besede: rock glasba, politika Amerike, glasba s političnimi sporočili, vplivi glasbe, glasba šestdesetih let.

Relationship between rock music and politics of United States of America between the years 2000 and 2011

Rock music has a strong message value, which appeared in the fifties and peaked in the sixties. Today music does not have such an effect that it used to, nevertheless it did not lose its expressive power. Rock music that criticizes politics and tries to change the system still exists, but it is more hidden, because the system is more rigorous and controlling. United States of America are the first in changes that shape the entire West. Also most of modern popular rock music comes from there and that is why the relationship between rock music and contemporary politics of America is a good indicator of the relationship between rock music and politics in general. Rock music is a part of popular culture and can show us the characteristics of the society. Music, especially rock will always reflect the values and problems of society and criticize political developments. The only difference will be in the fact that in every period of society it will do this in a different way.

Keywords: rock music, politics of America, music with political meanings, effects of music, music of the sixties.

KAZALO

1 UVOD	5
2 TEORETSKI DEL	8
2.1 Politično dogajanje Amerike med leti 2000 in 2011	8
2.2 O pomenu rock glasbe	9
2.3 Vedno bolj spremenjen odnos do umetnosti v sodobnosti	13
2.4 Vplivi glasbe in njen pomen za posameznika in družbo	14
2.5 Povezava med politiko in glasbo	16
2.6 Povezava rock glasbe in političnega dogajanja v šestdesetih letih 20. stoletja	21
3 ANALIZA	24
3.1 Metoda	24
3.2 Analiza besedil pesmi	25
3.3 Analiza besedil pesmi - nov vzorec	30
4 UGOTOVITVE	33
5 SKLEP	37
6 LITERATURA	40
PRILOGI	43
PRILOGA A: Besedila pesmi	43
PRILOGA B: Besedila pesmi - nov vzorec	75

1 UVOD

»Pot je vedno pripravljena
in pesem je večno čakanje,
da jezik stopi na pot«
(Dekleva 2007, 154).

Glasba nas spremlja na vsakem koraku. Njena izrazna moč in vpliv na naša življenja sta zelo velika. Glasba je že od zmeraj močno prepletena s političnim dogajanjem, saj spada med popularno kulturo, katero med drugim oblikuje tudi politika. Še posebej rock glasba je že od petdesetih let prejšnjega stoletja predstavnica glasu ljudstva in upora proti vsemu staremu. Predstavlja del napredka in razvoja družbe. Zato sem se v diplomskem delu odločila pisati o povezavi rock glasbe in političnega dogajanja Amerike v sodobnosti oziroma v zadnjem desetletju. Torej nekje med leti 2000 in 2011.

Moje raziskovalno vprašanje se glasi: Kako se rock glasba odziva na politično dogajanje Amerike? To bom poskušala raziskati s pomočjo teoretskih virov, kar bo predstavljalo prvi del naloge. Drugi del naloge bo analiza besedil tridesetih najpopularnejših rock pesmi zadnjega desetletja. Na podlagi tega bom podala lastne ugotovitve in jih na koncu reflektirala ter zaključila še z lastno mislijo o problemu. Namen dela je ugotoviti, ali rock glasba sodobnosti odraža nasprotovanje ali strinjanje s političnim dogajanjem ter zakaj je temu tako. Zanima me, ali se izraznost glasbe spreminja s časom in vplivom družbe. Ključno se mi zdi tudi vprašanje, ali je povezava med rock glasbo in politiko pomembna za razumevanje družbe in njenega spreminjanja. Zato bom poskušala poiskati vzporednice z rock glasbo šestdesetih, saj ta predstavlja najboljši primer upora rocka proti politiki. Raziskala bom razna področja, ki se te teme tičejo, kot so vplivi glasbe na ljudi, vplivi in pomen rock glasbe, spremenjen odnos do umetnosti v sodobnosti in povezava med politiko in glasbo.

Kot metodo raziskovanja bom uporabila analizo diskurza. Analizirala bom besedila pesmi, izbranih iz vzorca tridesetih najpopularnejših rock pesmi sodobnosti. Za to sem se odločila, ker so za razumevanje človeškega vedenja v zvezi z glasbo besedila eden najočitnejših virov. Posameznik ali skupina lahko v pesmi izrazita globoke in skrite občutke, ki jih v drugih

kontekstih morda ni dovoljeno izraziti. V besedilih pesmi je dovoljena posebna svoboda in preko njih lahko pridemo do informacij, do katerih drugače ne bi prišli. Besedila pesmi so lahko sredstvo za spodbujanje dejanj, ki vodijo do razrešitve težav, ki pestijo neko skupnost. Besedila delujejo tudi psihološko, saj omogočajo, da udeleženci sprostijo svoja čustva. Prav tako izražajo splošne kulturne vrednote, na podlagi katerih lahko preučujemo psihološko ozadje neke kulture. Pesmi odražajo družbeno dogajanje ter političnim in družbenim gibanjem omogočajo svobodno izražanje stališč, ki spreminjajo in oblikujejo javno mnenje (Merriam 2000).

Ameriko oziroma Američane sem izbrala, ker so, kot pravi Wattenberg »prvi univerzalni narod« (Wattenberg v Bureau of International Information Programs 2005, 337). To je populacija, ki predstavlja skoraj vsako nacionalnost in etnično skupnost na svetu. Prav tako je to narod, kjer se razsežnost in hitrost sprememb, tako ekonomskih, tehnoloških, kulturnih, demografskih in socialnih, ves čas večata. Združene države Amerike so nosilke modernizacije in sprememb, ki v medsebojno povezanem svetu vplivajo na vse ostale narode sveta (Bureau of International Information Programs 2005). Prav tako se je ravno v Ameriki začela v šestdesetih letih 20. stoletja uporniška rock glasba kot odziv na Vietnamsko vojno. Takratna mladina se je upirala obstoječemu sistemu in iskala nove načine za vzpostavitev družbenega reda. Imela je močan glas, ki je vplival na celotno populacijo in predstavljal upor ljudstva proti oblasti. V sodobnosti so Ameriko pretresli nekateri odmevajoči dogodki, kot je teroristični napad 11. septembra 2001 ter vojna v Iraku in Afganistanu. Tudi tokrat so mnogi glasbeniki izrazili svoje mnenje in upor proti vojni. Zato me zanima, ali se je ta upor proti obstoječemu sistemu v primerjavi s šestdesetimi leti kaj spremenil, na kakšen način in zakaj.

Ta tema se mi zdi pomembna, ker je rock glasba zelo popularna in ker si je v zgodovini prilastila naziv uporniške glasbe. Glasba je del našega vsakdanjika prav tako kot politika, zato bi obe morali dobro poznati. Obe vplivata na naša življenja, jih oblikujeta in preoblikujeta. Pomembno je znanje o tem, na kakšen način, ali sploh, sta med seboj povezani. Njuna povezava odraža stanje družbe in stanje ljudi. Lahko druga drugo podpirata ali pa sta v nasprotju. Družba današnjega časa je drugačna od tiste iz šestdesetih let. Nekatere vrednote, pravila in tudi posamezniki so se spremenili. Ta sprememba se verjetno odraža tudi v rock glasbi in politiki in to bom poskušala odkriti. Ali kot pravi Dunbar, tematika rock glasbe je prvotno govorila o uporuh vrednotam avtoritet. Preko razvoja žanrov se je spremenila v iskanje novih oblik identitet in duhovnosti. To iskanje je nastalo v času, ki je bil zaznamovan s

pomembnimi spremembami našega časa. Rock glasba nadaljuje s svojim vplivom na sodobne poglede sociologije in prevrednotenjem njenih problemov (Dunbar 2002).

2 TEORETSKI DEL

2.1 Politično dogajanje Amerike med leti 2000 in 2011

Za naše raziskovalno področje je pomembno, da se spoznamo z nekaterimi pomembnejšimi političnimi dogodki v Ameriki med leti 2000 in 2011. V Ameriki začetek 21. stoletja označujejo volitve za novega predsedniškega kandidata. Stran demokratov je reprezentiral Al Gore, stran republikancev pa George W. Bush, kateri je na volitvah zmagal. Bushev prvotni plan je bil reformirati šolstvo, zmanjšati davke in izboljšati sistem socialne varnosti. Kmalu pa so se njegovi načrti spremenili, saj so 11. septembra 2001 teroristi ugrabili štiri potniška letala in se z dvema zaleteli v World Trade Center dvojčka, z enim v Pentagon, zadnji pa se je zrušil nekje na podeželju. Napad je še dodatno vplival na že tako razvijajočo se recesijo (Bureau of International Information Programs 2005). Bushu in njegovi eliti pa je omogočilo objavo »izrednega vojnega stanja« in popolno utišanje opozicije. Odklon njegove politike od običajne predstavljajo tudi zlovešči svetovni trendi, kot je pritisk na ZDA in druge zahodne države in upočasnjevanje razvoja ne-zahodnih držav; pobeg ljudi proti ZDA in drugim zahodnim državam zaradi vse slabših ekonomskih in političnih razmer izven zahoda; razširjenost lahko dobavljivega orožja; naraščajoč ekološki problem itd. Tako poskušajo opravičiti uporabo nasilja, saj naj bi le tako lahko odpravili nakopičene svetovne probleme (Higley 2003). Kmalu po 11. septembru je neznana oseba ali skupina razposlala pisma, ki so vsebovala bakterijo antraks, kar je povzročilo množično paniko. Izvora pisem niso nikoli odkrili. Zaradi teh dogodkov se je Amerika odločila začeti boj proti terorizmu. Protinapade so začeli proti al-Qaedi, Osami bin Ladnu in fundamentalistični muslimansko–talibanski vladi Afganistana. Prav tako so s terorizmom obtožili Irak, saj naj bi ta domnevno izdeloval kemično in biološko orožje. Marca leta 2003 so združene ameriške in angleške čete, podprte tudi z drugimi državami, začele invazijo na Irak. Aprila je bil Bagdad zavzet in vojaška kampanija se je končala. Toda napadi na Irak se niso. Leta 2004 je Bush ponovno zmagal na predsedniških volitvah (Bureau of International Information Programs 2005).

Po 11. septembru Busheva elita za vladanje uporablja predvsem nasilje in spreminja konfiguracijo ameriške demokracije na dva načina. Kot prvo se krepi ameriška, sicer zgodovinsko krhka, nacionalna država. Zvezna vlada z raznimi gesli kot »domovinska varnost« pridobiva na moči. To geslo na primer tudi opravičuje vse strožji in centraliziran

mejni nadzor, protiteroristične ukrepe in vrsto vojaško-varnostnih vlaganj (Higley 2003). Drugi, še pomembnejši način pa je spremenjeno ravnovesje med navpično (podrejanje, nadrejanje in usklajevanje politike) in vodoravno (javno mnenje, volilna demokracija, participatorna demokracija, referendumsko demokracija) razsežnostjo ameriške demokracije. (Sartori v Higley 2003, 88).

Dan po napadu na WTC dvojčka je bilo celo v knjigarnah opaziti, da so s polic umaknili knjige o islamu, Iraku, Afganistanu in o ameriški zunanji politiki. Na začetku so se spraševali, kaj je tisto v naturi Amerike, od česar bi lahko gibanje, kot je al-Qaeda, nekaj imelo. Toda ta diskusija je bila kmalu pozabljena in že konec oktobra 2001 se je obrnila in usmerila na vprašanje, kaj je narobe z islamskim svetom, da nima demokracije, razvite znanosti, izobraževanja in, da producira družbe, v katerih se razvija terorizem. Za spremembo te diskusije z Amerike na Islam naj bi bilo krivo politično vodstvo in mediji, ki niso poskušali nadaljevati septembrske diskusije v konstruktivni smeri (Weber v Didion 2003, 19–21). Vsekakor so to dogodki, ki so Ameriko močno pretresli na vseh nivojih. Glasba kot medij sporočanja in izražanja čustev verjetno ni bila izključena.

Problemi pa se za Ameriko še niso končali, saj se je leta 2005 zgodila huda naravna katastrofa. Orkan Katrina je povzročil strašansko uničenje v New Orleansu. Kar pa se političnih sprememb tiče, je bil v letu 2008, že sredi globalne ekonomske recesije, v Ameriki izvoljen novi predsednik. To je prvi afroameriški predsednik, Barack Obama. Ta je dve leti po volitvah v Ameriki uvedel velike zdravstvene in finančne reforme. Šele leta 2011 pa je mornarica v Pakistanu ubila vodjo al-Qaede Osama bin Lada in vojna v Iraku se je uradno končala z umikom ameriških vojakov iz države decembra 2011 (Wikipedia 2013b). Vsi ti dogodki predstavljajo veliko sprememb za Ameriko in to samo v enem desetletju. Posledice pa se verjetno kažejo najbolj vidno v množicam najbližji popularni kulturi.

2.2 O pomenu rock glasbe

»Ameriški vojaki se vračajo domov z upanjem na mir in srečo ob domačem ognjišču. Vendar so nekdanje vrednote zamrle. In namesto zastarelih ritmov odraslega sveta ima mladina rajši zasmehljivost in radoživost črnih pevcev« (Dister 1996, 13).

Sam pomen rock glasbe, to, kako vpliva na ljudi in kakšna je njegova sporočilna vrednost, je pomembno opredeliti za naše raziskovanje, saj nam bodo ta dejstva pripomogla k odkrivanju značilnosti rock glasbe. Tako bomo spoznali, kako in na kaj se rock glasba odziva in kako je

povezana s sodobnostjo ter ali ima politično dogajanje nanjo kakšen vpliv. Začetki rock'n'rolla so v Ameriki. Takratni črnski rhythm'n'blues je začel uvajati električna glasbila in s tem hitrejši tempo in hrupnejšo glasbo. »Srečna kombinacija povojnega optimizma, gospodarskega vzpona (predvsem pri hitrih zaposlitvah mladostnikov, ki so postali potrošniki) in tehnoloških novosti (zvočni film, televizija, lp in male plošče, radio, električno ozvočenje) je porodila sinkretično zlitje rhythm'n'bluesa, countryja, bluegrassa, popevkarstva, jazza in še česa v novo formo, ki se je »odprla« vsemu svetu ...« (Muršič 1995, 11).

Torej navdušenje nad rock'n'rollom nosi njegov ritem, ki je hiter kot tempo življenja; hrup, ki spominja na vsakdanje življenje, in pa mitološka podoba popa. Te točke pa se navezujejo na socializacijski kompleks industrijske družbe. »Dober rock je glasba skupnosti: je zvok gibanja. Ideja gibanja pa se uporablja v umetnosti in v politiki« (Street v Muršič 1995, 13). Rock glasba je vsekakor blizu ljudem že po samem ritmu in povezanosti z dogajanjem v vsakdanjem življenju. Rock je prav tako eden izmed socializacijskih kodov, čeprav je mnogokrat uporniški. Rock sam po sebi ne zruši dominantnega koda, ga pa vseeno spreminja. Moč rocka se kaže v uporni drži njegovih protagonistov. V petdesetih je bilo to upiranje tradicionalistični mentaliteti; v šestdesetih je bil povezan s študentskimi gibanji, spolno revolucijo, protivojnimi gibanji; v sedemdesetih je bil proti brezposelnosti in v osemdesetih se je uprl desubjektivizaciji industrijske družbe (Muršič 1995). Rock glasba je torej predstavljala medij upora že odkar se je prvič pojavila v petdesetih letih.

Kar se tiče samega vpliva glasbe na telo, lahko tone in glasbene akorde zaznajo različni možganski centri. Občutek ugodja, ki ga prebujata glasba, se poraja na območju pod možgansko skorjo, ki sodeluje pri vzbujujanju čustev (Mazziotta v Sraka 1988, 73). Rock'n'roll lahko tudi spremeni osnovni utrip telesa, ki lahko predrugači delovanje nekaterih organov, kar lahko povzroči izločanje adrenalina, pospeši utrip srca ali prebudi vrsto spolnih vzburjenj (Sraka 1988).

Bolj sociološko lahko pri rocku spremljamo mitološko rušenje norm, vzorcev in predsodkov. Vidimo, da je rock uspešen in se razvija predvsem v časih, ki jih zaznamujejo družbene spremembe, ter da ne predstavlja le industrije zabave, čeprav je tudi to. Nekonformistični rokerji se upirajo vedenju svojih vrstnikov in drugih generacij, kar spodbuja celo politične odmeve. Rockovske subkulture se odmikajo od matične kulture in ustvarjajo svoj prostor uresničevanja »manifestativnih utopičnih projektov (besedila, slogani, način plesa...)« (Muršič 1995, 17). Subkulture so vedno korak pred zahtevami svojega časa. Lahko bi rekli, da

takrat, ko umetnost postane množična, se sreča z implicitno političnostjo, ideologijo vsakdanjega življenja. Alternativne prakse, kot je rock, znotraj množične kulture izgrajujejo svoje lastne svetove (Muršič 1995).

Kot vidimo, za rock glasbo stoji kompleksna mreža refleksij političnih in ideoloških pogojev, ki določajo glasbeni nastop. To je ideologija rocka. Rock glasba je »napredna«, vsaj tako nanjo gledajo glasbeniki, oboževalci in novinarji. Ta glasba se razlikuje po svojih umetniških in političnih ambicijah od čistih komercialnih produktov glasbenega tržišča. Toda rock je kljub vsemu oblika individualizma, ki ga povezuje z ekonomskim in ideološkim kapitalom. Rock glasba vedno funkcionira v interesu kapitala, saj le tako lahko deluje logika glasbene industrije (Wicke 1993). Kljub svoji uporniški plati je rock glasba del popularne kulture, ki jo oblikuje kapital, kar pa ne pomeni, da ne izraža upora obstoječim normam in kritike družbi.

To je razvidno že iz njene zgodovine, saj je bila mnogokrat kontroverzna, in njen uporniški videz je bil vedno atrakcija za oboževalce. Rock je šokiral s svojimi seksualnimi plesnimi gibi, odštekanimi pričeskami in oblačenjem ter seveda z novim ritmom in stilom glasbe. Rock je zmeraj šel do samih meja in jih mnogokrat tudi prekoračil, saj je v šestdesetih, sedemdesetih in osemdesetih pod vprašaj postavljaj obstoječe kulturne in družbene vrednote. Rap in težkometalne zgoščenke so bile fokus vladnih zaslišanj. Ves rock ni tako kontroverzen, toda ko je, je vsekakor vir vseh bolj senzacionalnih naslovov in naslovnice (Covach 2006).

Prav tako je rock glasba prikazala novo verzijo Amerike in še danes mnogo ljudi poskuša ugotoviti, kako v njej živeti. Avtorji rock glasbe lahko osvetlijo probleme Amerike. Poslušalci rock'n'rolla so od vseh najbližje idealni skupnosti in noben rock'n'roller ne more obstajati brez odnosa s svojim občinstvom. Tenzija med skupnostjo in odgovornostjo samemu sebi; tenzija med distanco do občinstva in všečnostjo do njega; med deljeno izkušnjo popularne kulture in posebnim talentom umetnika, obe povezujeta to skupno izkušnjo in jo spreminjata. Te značilnosti naredijo rock'n'roll v svoji najboljši podobi demokratično umetnost, vsaj v ameriškem pomenu besede (Greil 1991). Tu se kaže moč te zvrsti glasbe, ki ni majhna in nepomembna ter zelo povezana z družbo in posledično s politiko.

Kljub tej moči, ki jo rock ima, je neizogibno dejstvo, da je jedro rock ideologije večni boj med glasbo in komercializmom. V nekih trenutkih glasbeniki in občinstvo prodrejo skozi sistem, toda večino časa so v ospredju interesi tržišča. Rock deluje v prid masovni kulturi, saj

je ideološki vpliv zgoščenke pogojen s tem, kaj se z njo zgodi na tržišču. Rock petdesetih in šestdesetih so poslušali predvsem mladi in industrija glasbe se je morala izučiti o njihovih zahtevah in proizvajati takšno glasbo, ki jim bo všeč. Torej ni bila glasba tista, ki je določila okus in izbire mladih, ampak obratno. Kritiki masovne kulture menijo, da je uspeh rocka odraz psihološkega uspeha pri manipulaciji potreb adolescentov. Rock je kapitalistična industrija, a nekateri njegovi najboljši produkti vseeno izražajo zaskrbljenost poslušalcev. Rock je pomemben zaradi vizij in fantazij, ki jih zbuja v poslušalcih. Zaradi teh utopičnih in idealističnih verzij resničnosti najuspešnejši rock tako komercialno kot umetniško predstavlja tako močne vizije, da postanejo sčasoma kritike realnosti (Frith 1978).

Ideologija rocka ni odvisna le od odnosa med ustvarjalci in potrošniki, ampak tudi od poskusa posrednikov rocka omejiti njegov pomen. Rock doseže svoje poslušalce preko različnih medijev, kot so radio, televizija, časopisi in glasbeni novinarji. Za večino uporabnikov so ti mediji vir znanja in interpretacij rock stilov, zvokov in zvezdnikov. Trije procesi so ključni, ko gre za poskus nadzora rock glasbe. Prvi je poskus omejiti rock le na zabavo. Tako interpretacijo rocka naredi radio, ki izžame moč iz glasbe in jo spremeni v veselo glasbeno ozadje. Liste pesmi, ki jih predvajajo radii, določijo prodajalne zgoščenke in podjetja. Vse to z namenom privlačiti čim več občinstva. Podobno naredi glasbeno novinarstvo. Revija *Rolling Stone* se je iz revije, ki je predstavljala vrednote udobnosti rocka kot kritiko politike in produkcije, spremenila v revijo, ki rock predstavlja le kot obliko potrošništva, namenjeno užitku. Drugi proces nadzora rocka je poskus zožati rock občinstvo v serijo tržno proizvedenih okusov. Založbe, radii, časopisi, kritiki vsi poskušajo nadzirati zahteve do glasbe. Občinstvo prepričujejo, da bo določen stil, žanr ali avtor zadovoljil njihove potrebe. Tudi naša analiza obsega pesmi, ki so kot najboljše določene s strani komercialno usmerjenega podjetja *Billboard* in zato verjetno prilagojene zahtevam glasbene industrije. Kot tretje pa se je uporaba rocka proti delu kot kolektivna oblika upora počasi spremenil v individualno stremenje k bohemskemu hedonizmu. Na tak način so kreativne sile rocka zamegljene in spremenjene, da ugajajo industriji zabave. Prav ta ima trenutno ves nadzor nad uporabo in pomeni rock glasbe. Vse radikalne kulturne možnosti, ki jih je rock v šestdesetih dosegel, so se spremenile v kulturo predvidljivih tržnih okusov oziroma čisto navaden produkt glasbene industrije (Frith 1978). Rock šestdesetih je vsekakor drugačen od sodobnega, tudi njegovi vplivi na ljudi so verjetno drugačni, saj se je poleg same družbe spremenila tudi miselnost ljudi, kar pa ne pomeni, da je rock izgubil svojo izrazno moč.

2.3 Vedno bolj spremenjen odnos do umetnosti v sodobnosti

Odnos do umetnosti in umetnost sama se ves čas spreminjata. Za nas pomembno pa je poudariti, da so si po drugi svetovni vojni korporativni in birokratski dejavniki prilastili večino najpomembnejših družbenih dejavnosti. Družina, skupnost in cerkev so tako začele izgubljati svoj pomen v življenju posameznika. Prišlo je do detradicionalizacije in izgube nekaterih vrednot. Tržne strategije so z manipulacijo porabnike pripravile na lažno nujnost trošenja pod pretvezo edinega načina izražanja individualnosti in iskanja identitete. Posledično so se začele spreminjati identitete posameznikov v razdrobljene, narcistične zavesti. Umetnost se je razgradila v skrajno komercializirano estetsko dejavnost. Postala je podvržena korporativnemu izkoriščanju in političnemu nadzoru. Na umetniška dela je vplival tudi razvoj modernih tehnoloških sredstev reproduciranja, saj so ta tako izgubila svojo individualnost in auro (Debeljak 1999).

Tako je vsako proizvedeno umetniško delo podvrženo merilom, ki jih tvorijo uredniki, kritiki, trgovci, galerije, muzeji in univerze. Ta dela so neizogibno odvisna od oglaševanja in promoviranja, ki pri občinstvu vzbujajo določena pričakovanja. To je sistem, ki temelji na čim večjem profitu, ki posledično radikalno zmanjša kritični potencial vsebine umetniških del. Razlika med umetnostjo in kulturno industrijo se je močno zmanjšala. Prav tako se je preko umetnosti začela širiti proizvodnja. Umetniška dela so izgubila svoj status nosilcev resnice in kritičnega zavračanja (Debeljak 1999).

Te spremembe so vplivale tudi na vse zvrsti glasbe, ki se glede na spreminjanje družbe tudi same spreminjajo. Verjetno se najbolj spreminja ravno njihova izrazna moč. »Znotraj mehanizmov kulturne industrije je umetnost postala orodje ekonomskih interesov multinacionalnih korporacij in nacionalnih vlad« (Debeljak 1999, 170). Umetnost je izgubila svojo notranjo zmožnost prispevanja k družbeni spremembi. Družbi je postala skoraj enaka. Niti občinstvo umetnostnih del ne obravnava več kot vir moralnih, estetskih in simbolnih vrednot. Lahko bi rekli, da sta se vlogi umetnika in umetnosti ter poslovneža in kapitala združili. Vse značilnosti postmoderne institucije umetnosti tako lahko povzamemo v treh točkah: odklanjanje subjektivnosti in individualnosti del, sprejemanje blagovnega fetišizma in politična ravnodušnost (Debeljak 1999). Rock glasba je del potrošniške kulture in s tem izgublja del uporniške note, saj se mora prilagajati trgu, toda izraznost in popularnost med ljudmi, ki jo ima, je še vedno dovolj močna, da ohranja možnost kritike družbe. Kritika družbe bo vedno prisotna, čeprav morda v omiljenih ali pa drugačnih oblikah.

2.4 Vplivi glasbe in njen pomen za posameznika in družbo

Glasba ima velik vpliv na ljudi. Lahko jih močno čustveno gane ali pa vpliva na njihovo vedenje. Lahko vpliva na večjo produktivnost delavcev, lahko vpliva na boljše počutje mentalno bolnih in celo opogumi vojake za boj. Moč glasbe se nahaja ravno v tej sposobnosti, da lahko prebudi vrsto čustev, od navdušenja do obupa (Davies 1980). Ker smo ljudje psihološki organizmi, se ves čas odzivamo na zvočne stimule. Kot stimul ima zvok dva aspekta, to sta vibracijski ali fizični in tonski ali psihični. Oba aspekta vplivata na človeško telo in um (Lundin 1953). Nevroznanstveniki in psihologi so celo ugotovili, da glasba lahko uravnava količino dopamina in tako regulira čustva. Glasba je torej sredstvo za spreminjanje človeškega razpoloženja (Levitin v Street 2012, 164). S tega vidika sta glasba in družba ter s tem politika vsekakor povezani, saj je glasba eden izmed popularnejših medijev izražanja čustev ljudi.

Prav s čustvi pa glasbo povezuje Addis, ki pravi, da glasba vzbuja v nas določena čustva ali pa jih predstavlja. Po njegovi teoriji torej glasba vpliva na čustva s tem, ko nam jih predstavlja. To bi lahko primerjali z opazovanjem druge osebe, ki jo prevevajo močna čustva, in opazovanje te osebe vpliva čustveno tudi na nas. Glasba in čustva imajo nekakšno podobno logično formo, strukturo, kot da je glasba tonska analogija emotivnemu življenju oziroma glasba simbolizira čustva. Prav tako je glasba zmožna artikulirati čustva, ki jih jezik ne more (Addis 1999). Tukaj se kaže izrazna moč glasbe, ki lahko včasih z večjo intenziteto in vplivom sporoči nekatere stvari, pomembne za spremembo družbe. To je pomembno, ker človeška bitja med seboj sodelujejo in si konstantno dokazujejo, da so predana skupnemu dobremu. Ves čas si izmenjujemo simbole v zvezi s tistim, kar nas skrbi. Tudi glasba naj bi se razvila z namenom, da naredi vezi skupnosti močnejše in razrešuje konflikte. To moč ima, ker je že kot zgoraj omenjeno glasba jezik čustev (Jourdain 1997).

Dolar pravi, da glasba v družbi funkcionira kot »presežek, nameček, dodatek k sicer funkcionalno urejeni družbi« (Dolar 1986, 303). Med vsemi umetnostmi to še najbolj velja za glasbo, saj je najbolj osvobodjena neposredne vezi s predmetom. Racionalna družba, kot je kapitalizem, potrebuje takšne iracionalne institucije (Dolar 1986, 303). Umetnost ima emancipatorično vlogo, ima vlogo protesta proti obstoječemu. Umetnik je upornik proti normam družbe, množičnosti, totalitarnosti in političnim ideologijam. Je nosilec človeške pristnosti proti ujetosti in zlaganosti ideologije in družbe (Dolar 1986, 305). Torej ne glede na omejevanje izraznosti glasbe potrošniškega sistema, bo ta vedno imela močan vpliv na ljudi in

vedno bo predstavljala možnost upora proti obstoječemu sistemu. Dolar povzame eno glavnih Adornovih tez, namreč to, da »glasba uprizarja družbo v celoti, v svoji totaliteti nosi totaliteto družbe, v njeni notranji protislovnosti tiči družbeni antagonizem, postavljen na njeno raven« (Dolar 1986, 327). Glasba je z družbo vsekakor že od zmeraj močno prepletena. Ravno ta prepletenost z družbo pa ji daje možnost kritike in vrednotenja obstoječega.

Kljub temu Adorno pravi: »znotraj glasbene napetosti so napetosti pojavitve družbenega, ki se same sebe ne zavedajo« (Adorno 1986, 93). Meni, da je glasbeni trg vse, kar je napredno, spremenil in s tem zadržal glasbeni napredek. Glasba je postala ideološka, ko so produkcijska razmerja dobila primat nad produktivnimi silami (Adorno 1986). Glasba je ključna za družbeni red in estetska razlikovanja izražajo politične in moralne vrednote. Adorno postavi glasbo v del politične ekonomije kapitalizma. Njegova teorija pravi, da je glasba s politiko povezana kot komercialni produkt kulturne industrije in kot izziv dominantnemu sistemu produkcije. Zanj je bila popularna glasba produkt masovne produkcije in zato naj bi bila standardizirana in pesmi poenotene. Pesmi samo izgledajo različne, a ker so si v resnici zelo podobne, narejene po nekem vzorcu, to povzroča mehanizem ideološkega nadzora. V teh formulah so zakodirana navodila, kako je treba živeti v skladu s kapitalističnim sistemom. Ta glasba torej umirja vse tiste, ki bi drugače izzvali obstoječi sistem. To povzroča z omogočanjem užitka. Sama glasba pa drugače ima moč, da kritizira in spreminja vladajoči red (Adorno v Street 2012, 147–148). Glasba, posebej tista, ki neposredno kritizira obstoječi red ali celo politiko, je pod pritiskom sistema in zato morda bolj nepopularna ali pa skrita, toda po mojem mnenju njena izrazna moč ostaja ne glede na pritiske obstoječih vrednot in pravil družbe.

Adorno nadaljuje, da naj bi se pesmi popularne glasbe, lahke glasbe ali »šlagerji« kot jim pravi (Adorno 1986, 43) od resnih pesmi torej razlikovali v tem, da imajo komponisti resnih pesmi možnost svobodnega, avtonomnega oblikovanja. Vloga popularnih pesmi je identifikacija, saj apelira na tiste, ki nimajo lastne sposobnosti izražanja. In tisti, ki se ji ukloni, se ukloni ritualu socializacije. Adorno pravi, da taka glasba podpira pasivnost in prilagajanje sistemu kulturne industrije. Šlagerji, če hočejo imeti uspeh, morajo najprej zadostiti trenutno veljavnim pravilom igre. Po njegovih besedah množični fenomen lahke glasbe spodkopava avtonomijo in samostojno sodbo, ki sta nujno potrebni za družbo svobodnih (Adorno 1986).

Bennettova nasprotuje Adornovi kritiki množične kulture, saj meni, da je v glasbi ravno repeticija tista, ki omogoča očaranost. Repeticija pesmi lahko poudari smisel, identitete in kolektivnost, ki nas začarajo in motivirajo naše predanosti ter nas povežejo z drugimi. V tem pomenu glasba mobilizira politiko, poveže se s političnimi idejami, jih pomaga uresničiti in razišče tiste z emocionalno pomembnostjo (Bennett v Street 2012, 150). Ravno popularnost glasbe predstavlja njeno večjo dosegljivost vsem ljudem in v tem je prednost, ki jo taka glasba ima. V našem primeru rock glasba, katere sporočila niso neopažena, saj predstavlja manjše ali večje zanimanje množic. Kljub možnem omejevanju sistema nekonvencionalne izrazne glasbe je ta vseeno dosegljiva, saj se zanjo zanimajo množice.

2.5 Povezava med politiko in glasbo

Blaukopf glasbo opredeli »kot zbirko vseh družbenih danosti, ki so relevantne za glasbeno prakso, ureditev teh danosti glede na njihov pomen za glasbeno prakso in zajemanje tistih danosti, ki so odločilnega pomena za spreminjanje prakse« (Blaukopf 1993, 16). Ne le na glasbeno dejavnost, ampak tudi na samo bit glasbe vplivajo socialne, politične in ekonomske razmere (Bergamo 1993, 369).

Ravno zaradi teh vplivov na glasbo je potreba po cenzuriranju glasbe stara skoraj toliko kot glasba sama. Skozi zgodovino je bila glasba vir strahu in objekt represije. Vsako stoletje vsake države je doživelo utišanje glasbe s strani avtoritet, cerkve ali države. Zanimivo je, da prvi amandma konstitucije ZDA govori o svobodi govora in medijev, a glasbo se cenzurira, ker lahko povzroči spremembe, ker ima moč šokirati (Street 2012). Tudi če obstaja glasba, ki ima politično ali proti-politično sporočilo, ni nujno, da bo dosegla množično javnost in popularne medije.

Ta glasba in pesmi, ki so namenoma politične, bodo vedno v manjšini. Glasbeniki lahko preko svojih pesmi izražajo svoja politična stališča ali pa se udeležujejo političnih ali proti-političnih dogodkov in svoje glasbe ne vpletajo v politiko. Glasbeniki se manj politično angažirajo, kot mislimo. Prej izjema kot pravilo je reakcija na vojno v Iraku. Surova generalizacija bi lahko bila, da bolj kot je pesem politično eksplicitna, nižje se je uvrstila na lestvicah. V obdobju po 2001 oziroma po 9/11 se je politično obarvan pop močno razširil. Ne glede na vse glasba, posebej popularna, reflektira svoj čas, vse njegove socialne in politične spremembe (Street 2012).

Omejitve pa jo čakajo pri ocenjevanju pesmi in albumov sodobnosti, saj ta temelji na popularnosti ter na individualnem okusu kritikov in ne na objektivni kvaliteti. Velik vpliv ima tudi glasbena industrija, kateri se gre predvsem za to, da se najbolj prodaja glasba, v katero je največ vložila. Ocenjevanje glasbe in umetnosti je politično delo, saj je posledica distribucije moči oziroma kulturnega kapitala. Obenem pa se imajo ocenjevalci moč odločiti na podlagi konzervativnih ali radikalnih vrednot, populističnih ali elitističnih, kar je še huje, pa je, da sami postavljajo vedno nove kriterije, kaj je »dobro« (Street 2012). Preprek, ki čakajo posebej s politiko obarvano glasbo, je mnogo. Mnogi glasbeniki se morda ravno zaradi tega, da ne bi na tak način ogrozili svoje kariere, odločijo, da se politično preko svoje glasbe ne bodo udeleževali.

Torej tista glasba, ki je povezana s politiko, mora imeti takšen vpliv na družbo kot politika, ki lahko ohranja status quo ali pa ga spreminja. Julian Treasure (Treasure v Street 2012, 163–164) zagovarja pomembnost glasbe za organizacijo človeškega okolja in obnašanja posameznikov. Govori o poskusih, kjer raziskovalci spreminjajo ritem glasbe v restavracijah ali trgovinah. Hitrejši je ritem, hitreje stranke pojedjo obrok oziroma hitreje nakupujejo. Prav tako se kupovalci vin odzovejo na nacionalnost glasbe v ozadju, če je ta francoska, bo prodanih več francoskih vin. Tisti, ki določijo glasbo in njeno uporabo, imajo moč nad tistimi, ki jo poslušajo. To je še en primer izrednega vpliva glasbe na ljudi in morda tudi razlog, zakaj se oblasti tako trudijo, da bi vsebino, ki ogroža obstoječi sistem, cenzurirale.

Muršič pravi, da je politična razsežnost popularne glasbe dvojna. »Ta glasba je integralni del potrošniške družbe in je temeljna ideološko-socializacijska kulturna mreža, v katero se zapleta mladež, da dozori v uspešne pripadnike te družbe« (Muršič 1995, 41). Potrošniška popularna glasba opeva mitološko brezskrbnost bivanja in onemogoča možnost racionalnega razmisleka. Po drugi strani »pa se v zvoku popularne glasbe lahko skriva pravi družbeni dinamit« (Muršič 1995, 41). Ne glede na vse je pop političen, zato ker vpliva na način, kako se ljudje vedejo (Street v Muršič 1995, 41). V pop in rock glasbi so prisotne pesmi z eksplicitno politično vsebino. Pevci jih lahko tudi pojejo v političnem kontekstu. Političnega tona samega na sebi popularna glasba večinoma nima. Lahko pa postane politična takrat, ko se nanjo odzove politika oziroma država. Rock pa je političen takrat, ko govori s svojim avtentičnim glasom, ki izraža ogorčenje neke zatirane skupine (Muršič 1995). Po vsej verjetnosti glasba sama na sebi ne more spremeniti sveta, »toda popularna glasba je eden od načinov, kako lahko

pridemo do spoznanja o tem, kdo smo in kaj hočemo. Pop obenem združuje in razločuje skozi zadovoljstvo, ki nam ga daje« (Street v Muršič 1995, 45).

Če nadaljujemo, mainstream glasba Združenih držav Amerike je vedno bila okno nacionalni politiki. V ameriški zgodovini je popularna glasba, še posebej rock, predstavljala neko kontradiktorno gibanje politiki in dogajanju v družbi. Rock je predstavljal »soundtrack« opozicije vojne oziroma je bil glasba same vojne. To je bilo predvsem vidno v času upora proti Vietnamski vojni. Vojaški strategji so rock glasbo začeli uporabljati v svoj prid. Rock glasba je postala zvok, ki ga ameriška vojska uporablja, da napove svojo prisotnost v tujih deželah. Do nedavnega se je rock povezoval primarno z liberalnimi oziroma levimi idejami (Garofalo v Ritter in Daughtry 2007, 3–4). Zato je verjetno v zadnjem desetletju tudi močno ogrožal republikansko usmerjeno politiko ZDA.

Takšna usmerjenost se je kazala že v obdobju osemdesetih in devedesetih let, saj se je z globaliziranimi sredstva zbirajočimi koncerti pojavil politiziran rock in rap pesmi. Ta glasba je predvsem govorila o socialnih problemih, kot so lakota v Afriki, apartheid, okoljevarstvo, brezdomstvo, izkoriščanje otrok, rasizem, AIDS, zapiranje industrijskih obratov in intervencija ZDA v Centralni Ameriki. Nasprotovale so jim konzervativne krščanske organizacije, ki so svoje vrednote zagovarjale kot večvredne in boljše od tistih, ki jih je predstavljala popularna glasba (Garofalo v Ritter in Daughtry 2007, 4).

Takšen naboj popularne glasbe se je močno spremenil po 11. septembru 2001. Iz prej uporniške in protestne se je glasba prelevila v žalujočo, patriotsko in usmerjeno na obnovo naroda. Popularne glasbe, ki je prej pomagala vzpodbuditi debato o vojni v Vietnamu, ni bilo več, tudi ob času invazije na Afganistan in Irak. Po 9/11 je za glasbenike postalo izjemno težko izraziti nestrinjanje, ne zaradi tega, ker bi glasba izgubila svojo moč, ampak zaradi spremenjene politične klime. Ta nova politika je dajala prednost narodni varnosti pred civilnimi svoboščinami in tako so se tudi na tržišču glasbe njene zvrsti močno zožile (Garofalo v Ritter in Daughtry 2007, 4–5).

Toda kot institucija je bila glasbena industrija med prvimi, ki so se na tragični dogodek odzvale. Mnogi glasbeniki so darovali velike vsote denarja sorodnikom žrtev, odpovedovali so koncerte, spreminjali liste koncertnih pesmi, izražali javne komentarje, vrstili so se dobrodelni koncerti in odpirali fondi za zbiranje denarja. Najboj impresiven je bil prvi dobrodelni koncert v ta namen že 10 dni po dogodku. Imenoval se je »America: A tribute to

heroes«, v njem je nastopalo dvaindvajset glasbenikov (Bruce Springsteen, Bon Jovi, Mariah Carey, Alicia Keys, Faith Hill, The Dixie Chicks, Sting idr.) in petdeset znanih igralcev. Vsi nastopajoči so izražali žalovanje in upor proti nasilju ter prikazovali, kako smo vsi ljudje, vseh ver, nacij in ras, enotni. To je zelo nazoren primer, kako so glasbeniki uporabili moč glasbe za izražanje svojega proti-političnega in protivojnega mišljenja. Toda naslednji tak koncert, »Concert for New York City«, ki se je odvijal en mesec po dogodku, je imel že drugačen prizvok. Iz prvotnega šoka in žalovanja so se čustva Američanov obrnila bolj na preračunljivo in maščevalno iskanje krivcev (Garofalo v Ritter in Daughtry 2007, 5–6). Mnoga velika imena v popularni glasbi, ki so prvotno bila enačena z nasprotovanjem trenutni politiki in nepodpiranju nasilja, so povzela popolnoma nove pozicije, vse kot odziv na novo politično atmosfero. Tej novi poziciji je najbolj navdušeno, za razliko od ostalih zvrsti, odgovarjala predvsem country glasba, saj že v osnovi velja za bolj konzervativno in patriotsko (Garofalo v Ritter in Daughtry 2007, 9). Pritisk s strani politike je bil takrat vsekakor velik, saj je šlo za njen lasten obstoj.

Posledično se je glasba, ki je podpirala vojno, v letih 2001 in 2002 najbolje prodajala. Protestna in proti-vojna glasba pa je ostajala podtalna, »underground«, in je bila le poredko slišana na glavnih radiih. Manjkanje protesta je bilo najbolj vidno v času vojne z Irakom. Medtem ko je bila invazija na Afganistan celo podprta s strani ameriškega ljudstva. Glasba, ki je nasprotovala vojni, je vseeno obstajala, a le vrteli je niso na radiih (Garofalo v Ritter in Daughtry 2007, 13). Zato so mnogi glasbeniki objavljali svoje protivojno usmerjene pesmi na internetu. V javni sferi pa so bili mnogokrat utišani. Nekatere izmed teh pesmi, ki so izšle med pomladjo 2002 in 2003, so: Beastie Boys: *In a World Gone Mad*; Lenny Kravitz: *We Want Peace*; Nancy Griffith: *Big Blue Ball of War*; Cat Stevens: *Peace Train*; R.E.M.: *The Final Straw*; System of a Down: *Boom* idr. (Garofalo v Ritter in Daughtry 2007, 18–19).

Zaradi tega je bila popularna glasba med manj publiciranimi, marginaliziranimi in zatrtimi gibanji, ki so se upirala dominantnim političnim ideologijam. Mnogo popularnih glasbenikov je izrazilo svoja mnenja glede Bushove administracije in njegove vojne proti terorizmu. Mnogo teh je tudi kritiziralo country glasbo, ki je vojno podpirala in bila tudi najbolj javno promovirana (Garofalo v Ritter in Daughtry 2007, 24). Zato se jih je moralo mnogo javno opravičiti zaradi »proti-ameriških čustev« in izjav. Najbolj znan in razširjen radio Clear Channel Radio pa je izdal listo 156 pesmi, ki jih njegove postaje ne smejo igrati. Odstranil je vse »besedilno vprašljive« pesmi, nekatere celo do same absurdnosti (na primer od The

Beatles *Ob-La-Di, Ob-La-Da*, ker najverjetneje spominja na »Osama bin Laden«). Na listi so bile tudi vse pesmi levičarsko usmerjene skupine Rage Against the Machine. Podobno se je zgodilo country skupini Dixie Chicks, ker je glavna pevka na koncertu podala komentar, da jih je sram, da je predsednik ZDA iz Texasa. Prav tako je bilo na MTV Europe prepovedano mnogo videospotov, natančneje vsi tisti, ki so imeli kakršno koli prikazovanje vojne, eksplozij ali pa so morda preveč očitno zavračali desničarske ideje (Scherzinger v Ritter in Daughtry 2007, 96).

Drugače od tega pa liberalizem ponudi izbiro potrošnikom umetnosti: »As one is free to make art, one is free to not pay attention to it« (Scherzinger v Ritter in Daughtry 2007, 107). Samonadzor, kaj bodo poslušali in česa se bodo udeleževali, morajo imeti predvsem potrošniki in ne umetniki (Scherzinger v Ritter in Daughtry 2007, 107). Za to idejo so se izpostavljali mnogi glasbeniki tega in tudi prejšnjih desetletij, kar nam pove, da je glasba močno izrazno sredstvo, ki ima velik vpliv na ljudi, saj se je tisti, ki je od nje ogrožen, boji in jo želi zatreti.

Primerov pesmi, ki so nastale v sodobnosti in imajo politično sporočilo, je kar nekaj. Omenila bom le nekaj takih. V zvezi z vojno v Iraku in Afganistanu je na primer pesem country glasbenika Merle Haggarda *That's the News* iz leta 2003, pesem UB40 *Who Are You Fighting For* iz leta 2005, pesem skupine Pearl Jam *World Wide Suicide* iz 2006, pesem punk skupine Anti-Flag *Power To the Peaceful* iz leta 2003, pesem *Peace, Salaam, Shalom* skupine Emma's Revolution iz leta 2002 (ta pesem je nastala med protivojnimi protesti po 9/11 in je dandanes že skorajda himna mirovnih gibanj), pesem Neila Younga *Living With the War* iz leta 2006, pesem Billya Bragga *Price of Oil* iz leta 2002, pesem skupine Rise Against *Hero of War* iz leta 2008, pesem Toma Waitsa *The Day After Tomorrow* idr. Nekatere pesmi so se posredno navezovala na kritiko ameriškega predsednika Georja W. Busha, kot je pesem skupine Green day *American Idiot* iz leta 2004 in pesem raperja Eminema *Mosh* iz leta 2004. Nekatere pesmi, kot je *Waiting On the World to Change* Johna Myera opominjajo na potrebo po socialnih spremembah. Mnogi avtorji so z glasbo poskušali opozoriti tudi na posledice pustošenja hurikana Katrina in nezanimanje politike za pomoč oškodovanim. Primeri teh pesmi so pesem Catie Curtis *People Look Around*, pesem skupine The Subdudes *One World (Peace)* in pesem avtorja Lil'Waynea *Tie My Hands*. Mnogo pesmi je bilo napisanih tudi v hvalo prvemu temnopoltemu ameriškemu predsedniku Baracku Obami, kot so *Barack Obama* skupine Spearhead, *Black Man in the White House* skupine Sizzla, avtorja Mighty Sparrow

Barack de Magnificent idr. Iz tega lahko vidimo, da je bilo pesmi povezanih s političnim dogajanjem Amerike od leta 2000 do 2011, bilo napisano mnogo (Della Piana 2010). Glasbeniki so izražali svoje mnenje ob vsaki politični spremembi in dogodku in tako poskušali ovrednotiti stanje v Združenih državah Amerike. Morda manj opazno in odmevno kot v šestdesetih letih, a tudi v sodobnosti je sporočanje svojega mnenja in kritiziranje oblasti preko glasbe zelo pogosto in se ga poslužujejo mnogi glasbeniki.

2.6 Povezava rock glasbe in političnega dogajanja v šestdesetih letih 20. stoletja

»V začetku šestdesetih let so mladi Američani preživljali globoko moralno krizo. Vietnamska vojna, pretirana cenzura, podkupljivost političnih in sodnih oblasti so povzročile pravo uporniško gibanje. Prvič v zgodovini rocka se je zgodilo, da so glasbeniki in pevci postali glasniki upornikov. Predvsem fant po imenu Bob Dylan« (Dister 1996, 71).

Šestdeseta leta so dober primer povezave politike in glasbe oziroma vpliva politike predvsem na rock glasbo. Do take povezave glasbe in politike prišlo zaradi sociološkega faktorja velikosti ter ekonomske in ustvarjalne moči primarnega občinstva glasbe in politike – mladine (Eyerma in Jamison 1998). Naklonjenost mladostnikov glasbi je psihološko razvojno pogojena, saj jim zaradi življenjskih razmer predstavlja željo po pustolovščinah in sanjskih deželah, torej po potrebah, značilnih za mladostniško obdobje. Glasba jim prinaša užitek. Glasba pomaga ljudem obvladovati življenje predvsem v kriznih obdobjih, kot je puberteta, saj je globoko ukoreninjena v emocionalni sistem (Motte-Haber 1990).

Mladini iz šestdesetih so se vrednote petdesetih zdele preveč »normalne«, zato je izzvala vrednote srednjega razreda z iskanjem alternativnih pristopov do življenja. Obenem pa je bila pod vplivom gibanj za civilne pravice in naraščajočega upora proti vojni v Vietnamu. Mladi so začeli s sumom gledati na ameriške institucije, kot so vlada, šole, cerkve, velika podjetja, vojska in policija. Kontrakultura šestdesetih je povzročila generacijski prepad med mladino in kulturo odraslih. Verjeli so, da so vse institucije pokvarjene in da je vse, kar so bili naučeni, laž. Glasba je imela takrat dve vlogi. Prva je v povezavi z drogami, katere naj bi pripomogle k višji zavesti, saj naj bi bila glasba »soundrack« tripu. Druga pa je bila razumevanje same glasbe kot tripa. Glasbeniki so morali ustvarjati glasbo, ki je predstavljala neko estetsko drogo, ki popelje poslušalca na izvenzemeljsko popotovanje (Covach 2006). Pesmi

šestdesetih let so pripomogle k ustvarjanju nove politične zavesti. Glasbeniki so velikokrat nastopali na političnih demonstracijah in festivalih (Eyerman in Jamison 1998).

Izvor takšnih vseskozi »nesprejemljivih« besedil rocka je v ritmu in bluesu. Čeprav je glasbena industrija poskušala izločiti besedila, ki so ogrožala obstoječe vrednote, so bile pesmi prepovedane s strani države. Pristaši rock'n'rolla so v njem našli svoje identitete, mnogokrat ravno zaradi njegovega upora avtoritetam. Rock je brez posebnega zavzemanja ali truda za to prevzel razne oblike upora. To je naredil, še preden so umetniki začeli zavestno sporočati kontrakulturna sporočila ljudem. Kljub šoku in zgroženosti staršev in drugih avtoritet se je rock upiral konvenciji, tradiciji in moralnim vrednotam. Zavedno rabo besedil pesmi kot nasprotovanje vladajoči kulturi so v petdesetih začeli predvsem folk rock umetniki (Dunbar 2002).

Primer najbolj uporniških rock skupin tistega časa so bili The Rolling Stones. V pesmi *Gimme Shelter* so peli o atomskem uničenju, v *Sister Morphine* o užitku in moči drog, o hedonizmu v *Some Girls*, o oddaljenosti človeških odnosov v *Angie*, opevali so Luciferja v *Sympathy for the Devil* in podpirali nasilne revolucije v *Street Fighting Man*. S svojimi besedili so Stonesi spremenili pogled na zahodne vrednote in poskušali osvoboditi zatirane (Dunbar 2002). Tudi njihov videz je bil provokativen. Izjave javnosti so bile dvoumne, ves čas so izražali nezadovoljstvo z vnaprej določenimi oblikami obnašanja. Bili so simbol svobodne, a provokativne delavske mladine (Barbarič 1996). Rock je bil revolucionarna glasba, ki pušča prejšnjo popularno glasbo daleč za seboj (Barbarič 1996). Rolling Stones so s svojo celotno pojavo izražali nestrinjanje s politiko. Ne le glasba, ampak tudi vsi ostali nivoji njihovega početja so predstavljali upor obstoječi družbi

Konec šestdesetih let se je z novim kontekstom produkcije, nastopanja in potrošništva prepad med politiko in glasbo zopet razširil. Socialna gibanja 1960-ih so ponudila novo vizijo participatorne demokracije, spremenila so odnos med politiko in popularno kulturo (Eyerman in Jamison 1998). Sodobnost je zelo drugačna od šestdesetih let, saj so se družba in njena pravila spremenila in s tem posamezniki, ki sledijo drugačnim vrednotam in poslušajo ter proizvajajo drugačno glasbo. Upor glasbe v današnjem času je drugačen od tistega v šestdesetih, vsekakor je bolj skrit in težje pride v javnost, saj se je družbeni nadzor poostiril.

»Rock'n'roll je bil leta 1968 srce široko razprostranjenega kulturnega in političnega gibanja. Njegovi voditelji so bili nastopajoči glasbeniki. Rock je prej kakor ideologije spodbujal

splošne ideje- ljubezen, mir, bratstvo-, ki so jih slavili na velikih festivalih. Zgubljal pa je svojo ost, medtem ko je show business dobival vedno širše občinstvo« (Dister 1996, 93).

3 ANALIZA

3.1 Metoda

Za metodo dela bom uporabila analizo diskurza. Diskurz se nanaša na različne preplete jezika in spremljajočih praks, ki nam omogočajo, da o nečem govorimo, obenem pa nam to realnost šele konstruirajo. Jezik ne odraža naše stvarnosti, ampak jo šele oblikuje. Ljudje imamo različne poglede na svet v različnih jezikovnih okvirih. Prav tako na mestu diskurza deluje družbena moč. Vsak diskurz predstavlja neko klasifikacijo, vsaka klasifikacija pa je hierarhizacija (Foucault v Stanković 2006, 114–123). Sam jezik je opazovan kot družbena praksa, zato je analiza diskurza analiza tega, kaj ljudje počnejo. Družbene spremembe so pogosto spodbujene s spremembami v diskurzu. Preko diskurza lahko odkrijemo ideologije, ki se skrivajo v besedilu. Analiza diskurza se predvsem veže na družbene pojave, ki so tesno povezani z jezikovno rabo. Poudari socialno vpetost jezika na ravni širšega socio-kulturnega konteksta in pokaže, da med ljudmi obstajajo razmerja moči (Verdonik 2004). V našem primeru bomo analizirali besedila pesmi in iz tega poskušali razvideti globlji družbeni kontekst, ki ga besedila sporočajo. Iskali bomo razvidne in prikrite politične in ostale kulturne ter ideološke pomene.

Analizirala bom besedila najpopularnejših rock pesmi v obdobju od leta 2000 do leta 2011. Vzela bom vzorec tridesetih pesmi, ki so uvrščene med prvih trideset na lestvici spletne strani *Billboard.com*. Poleg lastne analize besedil bom poiskovala najti tudi, če je o sporočilih, ki jih posredujejo besedila zgoraj navedenih pesmi, že bilo kaj napisano. Vse zbrane podatke bom povezala z raziskovalnim vprašanjem in teorijo, saj bom s pomočjo virov literature in lastne analize preverjala povezanost glasbe s političnim dogajanjem Amerike in potegnila vzporednice z že znanimi primeri v zgodovini, ko se je rock glasba odzivala na politično dogajanje. Letnico izida vsake pesmi bom poiskala na strani *Wikipedia.com*.

Lestvica najpopularnejših pesmi med letom 2000 in 2011, povzeta po strani *Billboard.com*:
1) Nickelback: *How You Remind Me*, 2) Linkin Park: *In the End*, 3) 3 Doors Down: *Kryptonite*, 4) Puddle of mudd: *Blurry*, 5) Fuel: *Hemorrhage (In My Hands)*, 6) Staind: *It's Been Awhile*, 7) Trapt: *Headstrong*, 8) Audioslave: *Like a Stone*, 9) 3 Doors Down: *Loser*, 10) Foo Fighters: *All My Life*, 11) 3 Doors Down: *When I'm Gone*, 12) Staind: *So Far Away*, 13) Linkin Park: *Faint*, 14) Green Day: *Boulevard of Broken Dreams*, 15) Red Hot Chili Peppers:

By the Way, 16) Incubus: *Wish You Were Here*, 17) Papa Roach: *Last Resort*, 18) Default: *Wasting My Time*, 19) Chevelle: *The Red*, 20) Incubus: *Drive*, 21) Staind: *For You*, 22) Linkin Park: *Numb*, 23) Queens of the Stone Age: *No One Knows*, 24) System of a Down: *Aerials*, 25) The White Stripes: *Seven Nation Army*, 26) Tool: *Schism*, 27) Red Hot Chili Peppers: *Otherside*, 28) Saliva: *Always*, 29) Creed: *My Sacrifice*, 30) Three Days Grace: *I Hate Everything About You* (Billboard 2012a).

Lestvice najpopularnejših pesmi in albumov so zgrajene glede na najvišjo popularnost pesmi ali albuma za določen teden. Najpogosteje citirane in uporabljene so lestvice iz *Billboard Magazine* (revije). Zato sem pesmi za analizo izbrala iz njihove spletne domene *Billboard.com*. Na te lestvice mnogi učenjaki gledajo z nekaj dvoma, saj ni znano, na kakšen način so te lestvice skozi leta sestavljene, saj so lahko tedenska rangiranja podrejena manipulaciji. Zato lestvice niso ravno najbolj natančen instrument za merjene resnične popularnosti neke pesmi ali albuma. Med 1. in 5. pesmijo najbrž ni velike razlike, toda pri opazovanju 1. in 25. pa lahko že dobimo občutek, katera pesem je bolj popularna. Lestvice so dobre za neka generalna razlikovanja o popularnosti pesmi ali albumov v času, ko so bili izdani. Obenem se tako izognemo priljubljenosti glasbe posameznih oboževalcev in lahko gledamo bolj objektivno. Tako so lestvice še najboljši instrument, ki ga premoremo, kljub nekaterim pomankljivostim in napakam (Covach 2006).

Billboard izračunava lestvice na podlagi predvajanj na radiu in prodaje. Leta 1995 so ustvarili še Billboard Online oziroma *Billboard.com*. Glavna pisarna *Billboarda* je v New Yorku, pisarne pa ima tudi v Los Angelesu in Miamiju ter korespondira z uredniki po celem svetu (Billboard 2012b).

3.2 Analiza besedil pesmi

Prvouvrščena pesem skupine Nickelback *How You Remind Me*, izdana julija 2001 (Wikipedia), ima ljubezensko tematiko, saj govori o tem, kako neka oseba svojega partnerja opominja na njegove slabe lastnosti, zaradi katerih naj bi zveza tudi propadla. Pevec skupine Chad Kroeger je v intervjuju podal izjavo, da je pesem napisal o svojem bivšem dekletu, s katerim je imel slab odnos (Songfacts).

Drugouvrščena pesem je *In the End* skupine Linkin Park, ki je izšla novembra 2001 (Wikipedia). Pesem govori o tem, kako čas hitro mineva in ne glede na to, koliko se trudiš,

kolikokrat se pobereš z dna, na koncu nič ni več pomembno. Pesem naj bi pevec skupine Chester Bennington napisal na podlagi svojega težkega otroštva (Songfacts).

Tretja pesem je *Kryptonite* skupine 3 Doors Down. Izšla je januarja 2000 (Wikipedia). Pesem govori o tem, kako ne moremo predvideti, kaj se bo v življenju zgodilo. Glavni pevec skupine Brad Arnold je pesem napisal kot petnajstletnik in pravi, da se v pesmi sprašuje, ali mu bo kdo stal ob strani, ko bo v svoji najboljši koži, kajti ljudje si ponavadi stojimo ob strani, ko smo v slabi koži. Sprašuje se, kaj pa, ko si na višku, ali imaš takrat ob sebi prave prijatelje (Songfacts).

Četrta najpopularnejša rock pesem je pesem skupine Puddle of mudd z naslovom *Blurry*. Izšla je oktobra leta 2001 (Wikipedia). Pesem govori o neki osebi, ki drugi osebi povzroča bolečino, ker je ta ločena od nje. Glavni pevec Wes Scantlin je pesem napisal o tem, kako pogreša svojega sina in kako si želi biti dober oče (Wikipedia).

Peta pesem je pesem *Hemorrhage (In My Hands)* skupine Fuel, ki je izšla septembra leta 2000 (Wikipedia). Pesem je ljubezenska, govori o globoki bolečini tistega, ki ga zapusti njegova ljubezen.

Šesta pesem je *It's Been Awhile* skupine Staind, ki je izšla aprila 2001 (Wikipedia). Pesem govori o stari ljubezni, ki se je pevec spominja in mu je žal, da se je končala, saj to osebo pogreša in si jo želi nazaj.

Sedmouvrščena pesem na lestvici je *Headstrong* skupine Trapt. Pesem je izšla oktobra leta 2002 (Wikipedia). Pesem govori o tem, kako ima oseba napačen prvi vtis o drugi osebi in, ko jo bolje spozna, vidi vse njene slabe namene in lastnosti in se zato ne želi več družiti z njo. Verjetno gre v pesmi za ljubezensko razmerje.

Osma pesem je skupine Audioslave z naslovom *Like a Stone*. Izšla je januarja 2003 (Wikipedia). Pesem govori o smrti. Pevec govori, kako jo bo čakal čisto sam, ne glede na to kaj se mu je zgodilo v življenju, umrl bo sam, tako kot vsi. Basist Tim Commerford pravi, da pesem govori o starcu, ki sam sedi v hiši po tem, ko so vsi njegovi prijatelji in družina že pokojni, tudi sam čaka smrt, da bo lahko spet združen z njimi. Pevec skupine Chris Cornell pa trdi, da pesem govori o življenju po smrti, za katerega upaš, da bo boljše kot življenje. Nekateri so se spraševali, če je Cornell napisal pesem pokojnemu pevcu skupine Alice in

Chains, a je ta odgovoril, da pesmi ne piše ob posebnih dogodkih, kot je bila smrt pevca, ali pa morda ob kakšnem drugem dogodku, kot je bil 9/11 (Wikipedia).

Deveta pesem na lestvici je pesem skupine 3 Doors Down z naslovom *Loser*. Pesem je izšla julija 2000 (Wikipedia). Pesem govori o zgubi (loser), kako se poskuša rešiti svojih slabih navad in slabega življenja, a ker je že preveč globoko zabredel, se nikakor ne more rešiti vseh uteži in bremen, ki ga pritiskajo ob tla. Pevec Brad Arnold razlaga, da pesem govori o njegovem prijatelju iz najstniških let. Ta je bil iz dobre družine, a se je zapletel v droge in slabo družbo (Songfacts).

Desetouvrščena pesem je skupine Foo Fighters *All My Life*, ki je izšla septembra leta 2002 (Wikipedia). Pesem govori o iskanju nečesa posebnega, kar se vsem ljudem ves čas izmika, v drugem delu pa dobi besedilo seksualno konotacijo. Dave Grohel, pevec skupine, pravi, da pesem govori o spolnosti, natančneje o oralnem zadovoljevanju ženske (Songfacts).

Enajsta pesem je 3 Doors Down z naslovom *When I'm Gone*, ki je izšla oktobra leta 2002 (Wikipedia). Pesem govori o globoki pravi ljubezni, kjer ena oseba prosi drugo za brezpogojno ljubezen, ne glede na to, kaj se lahko zgodi. Brad Arnold je ob pisanju te pesmi imel v mislih brezpogojno ljubezen, ki jo čutiš, ko si prisilno oddaljen od svojega ljubljene. Čeprav besedilo pesmi nima nobene veze z vojno, je bil videospot posvečen vsem, ki služijo v vojski ZDA. Pesem je še posebej popularna postala v času vojne z Irakom, saj je vojake in njihove domače opominjala na ljubezen, ki jih druži (Songfacts). Prav tako, ko je pesem bila predvajana na radiu, so bili vanjo vključeni izrezki intervjujev ljudi, ki govorijo o 9/11 napadih (Wikipedia).

Dvanajsta pesem je Staind z naslovom *So Far Away*. Pesem je izšla junija 2003 (Wikipedia). Pesem govori o tem, kako se življenje končno obrne na boljše in kako ta oseba kar ne more verjeti, da so se stvari končno spremenile.

Trinajstouvrščena pesem je pesem skupine Linkin Park z naslovom *Faint*, ki je izšla junija leta 2003 (Wikipedia). Pesem govori o osamljenosti neke osebe, ki je verjetno zaradi preteklih slabih dejanj ali obnašanja nihče več ne upošteva in posluša, tudi ko se želi spremeniti in ohraniti ob sebi ljubljene osebe. Pesem naj bi govorila o tem, kaj narediti, da te vsi slišijo, ko se noben ne zmeni zate (Songfacts).

Štirinajsto pesem poje skupina Green Day, njen naslov pa je *Boulevard of Broken Dreams*. Izšla je novembra 2004 (Wikipedia). Pesem govori o tem, kako smo ljudje osamljeni, odtujeni od drugih. Kako hodi vsak sam po svoji poti, kjer je vedno znova razočaran. Pesem naj bi govorila o odtujenosti v svetu neuresničenih ameriških sanj (Songfacts).

Petnajsta pesem je pesem skupine Red Hot Chili Peppers z naslovom *By the Way*. Izšla je junija 2002 (Wikipedia). Pesem je predvsem besedna igra in govori o najstniškem dekletu Dani, ki se pojavlja in razvija skozi več pesmi skupine (Songfacts).

Šestnajsta pesem je pesem *Wish You Were Here* skupine Incubus. Izšla je avgusta leta 2001 (Wikipedia). Pesem govori o nekem sanjskem svetu, ki ga ta, ki ga doživlja, želi deliti z neko posebno osebo. Glavni pevec Brandon Boyd pravi, da pesem govori o lepoti nekega posebnega trenutka, občutku, kot da si v nebesih, in želji, da bi ga delil z nekom (Songfacts).

Sedemnajsta pesem na lestvici je *Last Resort* skupine Papa Roach, ki je izšla septembra 2000 (Wikipedia). Pesem govori o trenutku, ko je človek tako na tleh, da mu je vseeno, kaj se mu dogaja, celo do te mere, da bi si vzela življenje.

Osemnajsto mesto zaseda skupina Deafult s pesmijo *Wasting My Time*, ki je izšla septembra 2001 (Wikipedia). Pesem po mojem mnenju govori o propadlem ljubezenskem razmerju. Fant oziroma oseba, ki to poje, se je odločila oditi, prenehati zvezo in s tem, ko razmišlja, da bi se vrnila, samo zapravlja čas, saj ve, da se ne bo nič spremenilo.

Devetnajsta pesem je pesem od Chevelle *The Red*. Izšla je julija 2002 (Wikipedia). Besedilo pesmi večinoma poudarja, kako življenje neko osebo prisili, da vidi vse rdeče, kar verjetno pomeni, da vidi vse skozi oči jeze. Pesem govori o jezi in frustraciji ter o poskusu nadziranja jeze.

Dvajseta pesem je pesem skupine Incubus z naslovom *Drive*, ki je izšla novembra leta 2000 (Wikipedia). Po mojem mnenju pesem govori o soočanju s svojimi strahovi, soočanju z življenjem in upanju, da bo boljše. Glavni pevec Brandon Boyd pravi, da pesem govori o strahu. O tem, kako že celo življenje vpliva nate in oblikuje tvoje življenje. Govori o tem, kako bi bilo, če bi ta strah izginil in bi oseba brez strahu lahko normalno zaživela (Wikipedia).

Enaindvajseta pesem je *For You* skupine Staind, ki je izšla v letu 2002 (Wikipedia). Pesem govori o slabih odnosih v družini.

Dvainsajseta pesem je pesem skupine Linkin Park z naslovom *Numb*. Pesem je bila izdana septembra 2003 (Wikipedia). Pesem govori o velikih pričakovanjih staršev, okolice ali družbe do nekoga. Kako je tej osebi težko, postala je že otopela, ker ne more biti takšna, kot si sama želi, in ves čas čuti pritisk od drugih, ki niso zadovoljni z njo, ker ni takšna, kot oni želijo.

Triindvajseta pesem je skupine Queens of the Stone Age z naslovom *No One Knows*. Izdana je bila novembra 2002 (Wikipedia). Pesem po mojem mnenju govori o tem, kako ljudje sledimo nekim pravilom družbe in še sami ne vemo, zakaj. Govori o tem, da se ne zavedamo, kakšno bogastvo je življenje in kako se prepuščamo manipulaciji in se ne osvobodimo in začnemo res živeti.

Štirindvajseta pesem je pesem *Aerials* skupine System of a Down. Izšla je junija 2002 (Wikipedia). Pesem govori o življenju, o vzponih in padcih, ki jih vsi doživljamo. Govori o iskanju smisla.

Petindvajseta pesem na lestvici je pesem od The White Stripes *Seven Nation Army*. Pesem je bila izdana marca leta 2003 (Wikipedia). Pevec Jack White je rekel, da je pesem o njem in o pevki skupine Meg in govori o govoricah in tračih, ki se jim ne moreta izogniti. Govori o pomanjkanju zasebnosti in negativnih lastnostih naraščanja popularnosti skupine (Songfacts).

Šestindvajseta pesem je *Schism* skupine Tool, ki je izšla januarja 2001 (Wikipedia). Pesem je lahko interpretirana na več načinov, toda menim, da gre za ljubezen, tako partnersko kot družinsko ali prijateljsko. Govori o tem, kako je na odnosih treba graditi, da se ne porušijo in uničijo, da ne postanejo daljni, hladni in brezosebni odnosi, ki so tako značilni za sodobni čas.

Sedemindvajseta pesem je pesem skupine Red Hot Chili Peppers z naslovom *Otherside*, ki je izšla januarja 2000 (Wikipedia). Po mojem mnenju pesem govori o avtorjevi razočaranosti nad življenjem in samomoru, saj preveč obžaluje nekatere napake v življenju.

Osemindvajseto uvrščena pesem je pesem skupine Saliva z naslovom *Always*. Pesem je izšla oktobra leta 2002 (Wikipedia). Pesem govori o ljubezensko-sovražnem odnosu med partnerjema.

Devetindvajseta je pesem skupine Creed *My Sacrifice*. Pesem je izšla oktobra leta 2001 (Wikipedia). Po mojem mnenju pesem krščansko usmerjene skupine Creed govori o odnosu z Bogom ali Jezusom.

Trideseta pesem na lestvici je pesem skupine Three Days Grace z naslovom *I Hate Everything About You*, ki je izšla julija 2003 (Wikipedia). Pesem govori o ljubezenskem odnosu, kjer se oseba sprašuje, kako lahko tako ljubi in obenem sovraži svojega partnerja.

3.3 Analiza besedil pesmi - nov vzorec

V zgornjem vzorcu tridesetih pesmi z lestvice *Billboard* nobena izmed pesmi ni imela političnega sporočila. Zato sem se odločila analizirati še dodaten vzorec desetih pesmi. Lestvica teh pesmi predstavlja protestno najmočnejše pesmi 21. stoletja. Vzorec pesmi bom vzela iz članka s spletne strani *Flavorwire*. Za ta članek sem se odločila, ker je dovolj sodoben (napisan leta 2011) in upošteva vse protestne pesmi, izdane do takrat. *Flavorwire* je spletna stran *Flavorpill Media*, ki je omrežje pisateljev, urednikov, oblikovalcev in strokovnjakov za trženje in marketing, katerih namen je ljudi povezovati s kulturo (Flavorpill). Spletna stran se mi je zato zdela primerna za upoštevanje izbrane glasbene lestvice.

V novi analizi bom poskušala razbrati politična sporočila vsake pesmi in jih povezati s političnim dogodkom. Zanimalo me bo tudi, koliko pesmi je rock zvrsti, saj lestvica ne vsebuje pesmi le rock žanra.

Pesmi si sledijo po takšnem vrstnem redu: 1) The Gossip: *Standing in the Way of Control* 2) Green Day: *Wake Me Up When September Ends* 3) Jarvis Cocker: *Running the World* 4) M.I.A.: *Born Free* 5) PJ Harvey: *The Words That Maketh the Murder* 6) Radiohead: *Idioteque* 7) Tom Waits: *The Day After Tomorrow* 8) Bruce Springsteen: *How Can a Poor Man Stand Such Times and Live?* 9) Conor Oberst: *When the President Talks to God* 10) Neil Young: *Let's Impeach the President* (Hutchinson 2011).

Prvouvrščena pesem skupine The Gossip *Standing in the Way of Control* je izšla leta 2006. Pevka naj bi s to pesmijo ponazorila jezo do svoje države (Amerike) in njeno diskriminacijo istospolnih partnerjev po tem, ko je predsednik Bush poskušal prepovedati istospolne poroke (Hutchinson 2011). Pesem poziva, da je treba živeti po svojih načelih, tudi če te pri tem ovirajo, pozabljaš, kdo si, in ti je težko. Pravi, da šele ko stojiš na poti nadzora, lahko zaživiš svoje življenje. Oziroma s tem, ko živiš svoje življenje na edini način, ki ga znaš, se postavljaš po robu nadzoru (»We live our lives/ Because we are standing in the way of control/ We'll live our lives«). The Gossip je indie rock skupina, zato bom pesem uvrstila kot pesem rock zvrsti (Wikipedia).

Drugouvrščena pesem je pesem skupine Green Day *Wake Me Up When September Ends*, ki je izšla leta 2004. Sporočilo pesmi je razvidno predvsem v njenem videospotu. Mlad par je ločen, ker mora fant v Irak v vojno (Hutchinson 2011). Besedilo pesmi je otožno in govori o tem, kako leta hitro minevajo, tisti, ki ga čakaš v žalosti, pa se še kar ne vrne. Ne po sedmih in ne po dvajsetih letih. Zanimiv je verz »the innocent can never last«, ki po mojem mnenju nakazuje, kako zaradi odločitev nekaterih trpijo tisti najbolj nedolžni. Zaradi nazornega videospota in proti-vojne in proti-bushevske sporočilnosti celotne zgoščenke *American Idiot* se pesem povezuje z vojno v Iraku. Tudi skupina Green Day je rock skupina in pesem je rock žanra.

Tretjevrščena pesem je *Running the World* avtorja Jarvisa Cockerja, ki je izšla leta 2006. (Hutchinson 2011). Besedilo pesmi je zelo nazorno in neposredno. Vsebuje veliko kletvic in prav nič subtilno ne kritizira celotnega ekonomskega sistema zahodne družbe. Najmočnejša kletvica se pojavlja ravno v refrenu: »Cunts are still running the world«. V pesmi na sarkastičen in duhovit način kritizira bogatenje že bogatih, revščino delovnega razreda, na katerem stoji sistem. Pravi, da lahko protestiramo in se upiramo, kolikor hočemo, a nič ne bo pomagalo. Zanimivo je, da je pesem na plati skrita. Predvajati se začne 30 minut po koncu zadnje pesmi. To ji po mojem mnenju daje še dodatno sporočilno moč. Žanr pesmi je britpop (Wikipedia).

Četrta pesem na lestvici je pesem glasbenice M.I.A. *Born Free*, ki je izšla leta 2010. Videospot prikazuje poboj rdečelasih dečkov, kar nakazuje na nesmiselnost diskriminacije in genocida (Hutchinson 2011). Refren »I was born free« in ostalo besedilo pesmi nakazuje pesimizem, kako je zaradi neenakosti in zatiranja vseeno, kako živiš in kaj delaš, saj je življenje nepravilno. V delu besedila se celo posmehuje tistim, ki verjamejo, da jih bo iz težav rešila neka višja sila, oziroma dvomi v možnost izboljšanja družbe (»Oh Lord? whoever you are, yeah come out wherever you are«). Žanr pesmi je alternativni rock (Wikipedia).

Petouvrščena pesem z naslovom *The Words That Maketh the Murder* avtorice PJ Harvey je izšla leta 2011. Pesem govori o konfliktih Anglije skozi zgodovino (Hutchinson 2011). Besedilo pesmi govori o padlih vojaki in grozotah vojn. Zanimiv je zadnji verz pesmi »What if I take my problem to the United Nations?«, ki po mojem mnenju nakazuje sarkazem glasbenice. Saj se kljub svetovnemu združenju, ki skuša ohranjati mir, vojne na svetu še vedno dogajajo. Žanr pesmi je alternativni, folk rock (Wikipedia).

Šestouvrščena pesem skupine Radiohead *Idioteque* je izšla leta 2000 (Hutchinson 2011). Pesem govori o ekoloških problemih. Govori o ogroženosti človeštva zaradi brezbržnega ravnanja z okoljem. Kritika človeštvu je dobro razvidna v verzu »Here I'm allowed, everything all of the time«. Refren pa opozarja na prihod ledene dobe: »ice age coming, ice age coming«. Po žanru je pesem elektronske zvrsti (Wikipedia).

Sedmouvrščena pesem avtorja Toma Waitsa *The Day After Tomorrow* je izšla leta 2004. (Hutchinson 2011). Besedilo pesmi je pismo vojaka z bojišča domov. V pismu govori, kako ga je strah in pogreša svoj dom in družino. Omeni, da se ne bojuje za svobodo, ampak le za svoje življenje (»I am not fighting for freedom/ I am fighting for my life«). Pesem je kritika vojni in prikaz njene nesmiselnosti z oči vojaka. Tom Waits je rock glasbenik in tudi njegova pesem spada pod žanr rocka (Wikipedia).

Osmouvrščena pesem Bruca Springsteena *How Can a Poor Man Stand Such Times and Live?* je izšla leta 2006. Pesem je folk rock žanra. Pesem je Bruce Springsteen napisal za žrtve orkana Katrina, saj za njih država ni primerno poskrbela (Hutchinson 2011). Besedilo pesmi opisuje, kako revnim nihče ne priskoči na pomoč tudi v primeru velike stiske, ko se utapljajo in potrebujejo zdravstveno pomoč.

Deveta pesem na lestvici je *When the President Talks to God* avtorja Conorja Obersta, ki je izšla v letu 2005 (Hutchinson 2011). Pesem je zelo neposredna in protestna. Naslavlja ameriškega predsednika Busha (v besedilu je omenjeno tudi njegovo ime). Obenem pa spodkopava tudi religijo, saj bogu odvzame vsakršno kredibilnost. Primeri verzov, ki to nakazujejo, so sledeči »When the president talks to God/ Do they drink near beer and go play golf/ While they pick which countries to invade/ Which Muslim souls still can be saved?«. Na koncu pesmi se avtor sprašuje ali se predsednik zaveda svojih dejanj in da mu bog morda le ne odobrava takšnega početja. Pesnik odgovori: »I doubt it/ I doubt it«. Žanr pesmi je indie folk, alternativni hip hop, emo (Wikipedia).

Deseta pesem Neila Younga *Let's Impeach the President* je izšla leta 2006 (Hutchinson 2011). Celotno besedilo pesmi kritizira ameriškega predsednika. Obtožuje ga rasizma, kriminala, vojne, terorizma, zlorabe religije in laganja. Pesem je po žanru rock (Wikipedia).

4 UGOTOVITVE

Od besedil tridesetih najpopularnejših pesmi, ki sem jih analizirala, jih ima deset vsebino, povezano z ljubeznijo (*How You Remind Me, Blurry, Hemorrhage (In My Hands), It's Been Awhile, Headstrong, When I'm Gone, Wasting My Time, Schism, Always, I Hate Everything About You*). Poleg teh desetih ima besedilo, povezano z odnosi med ljudmi, še pet pesmi (*Kryptonite, Faint, Boulevard of Broken Dreams, For You in Numb*). Kar štiri pesmi se navezujejo na smrt ali samomor (*In the End, Like a Stone, Last Resort, Otherside*). Sedem pesmi govori o življenju, o vzponih in padcih, ki jih doživljamo (*Loser, So Far Sway, The Red, Drive, No One Knows, Aerials in Wish You Were Here*.) Štiri pesmi pa imajo vsaka svojo posebno tematiko (*All My Life* govori o spolnosti; *By the Way* govori o življenju punce Dani; *Seven Nation Army* govori o slabostih popularnosti in *My Sacrifice* govori o samožrtvovanju, da si lahko povezan z bogom).

Rock glasba je že od zmeraj veljala za uporniško. Rock je imel moč spreminjati dominantni kod, rušiti norme in predsodke, osvetljevati probleme, ni pa imel moči, da bi popolnoma porušil celoten aparat nadzora. Rock je ponavadi cvetel v času družbenih sprememb in kriz, saj ima poleg faktorja zabave tudi sposobnost velike izraznosti. Prav množičnost rock glasbe ji da možnost srečanja s politiko in ideologijami vsakdanjega življenja. Kljub temu funkcionira v interesu kapitala, saj je del glasbene industrije, ki deluje na tak način. Rock ideologija temelji na boju med glasbo in komercializmom, saj so večino časa v ospredju interesi tržišča, ki ji omogočajo preživetje v masovni kulturi. Rock naj bi celo uspel zaradi uspeha pri manipulaciji potreb adolescentov. Pomen rocka se ponavadi omeji z različnimi mediji, kot so radio, televizija, revije, časopisi in novinarji, saj želijo rock omejiti le na zabavo. Radio na primer spreminja glasbo le v glasbeno ozadje in ji tako vzame vso moč izraznosti. Rock je prav tako nadzorovan na način, da skušajo prej omenjeni mediji (tudi založbe) nadzirati zahteve občinstva do glasbe in spremeniti njihov okus v tržno proizveden okus. Obenem pa se upor rocka vedno bolj spreminja v individualno stremenje k užitku, kar je pripeljalo do tega, da je glasba postala produkt glasbene industrije. To lahko izberemo iz tematike analiziranih pesmi, saj se niti ena ne ukvarja s političnim dogajanjem, ki je pretreslo Ameriko v zadnjem desetletju. Kar polovica pesmi se ukvarja z odnosi, ljubezenskimi in medosebnimi, ostale pa z vprašanji o življenju in smrti. Te tematike so popularne ves čas, saj ljudi najbolj pestijo, toda obenem predstavljajo uspavalo, saj s problemov političnega

dogajanja ljudi napeljujejo na razmišljanje o lastnih problemih in ne o skupnih problemih družbe.

To bi lahko navezali tudi na dejstvo, da je vseh trideset najpopularnejših rock pesmi 2000-ih iz let med 2000 in 2004. Politiko v Ameriki ravno med temi leti označujejo nekateri ključni dogodki prejšnjega desetletja, kot je izvolitev novega predsednika Georga W. Busha leta 2000, septembrski napad na WTC in Pentagon leta 2001 ter invazija na Irak leta 2003. Takrat so bili ljudje tudi v največji stiski in so pesmi z zgoraj omenjeno tematiko bile tudi verjetno najbolj popularne in promovirane.

Kljub nepolitičnosti zgoraj omenjenih tem lahko rečemo, da so tematike vseeno pomembne za družbo. Glasba je navsezadnje sredstvo za spreminjanje človeškega razpoloženja in ima izredno izrazno in emocionalno moč. Glasba je jezik čustev in razvila se je z namenom, da naredi vezi med ljudmi močnejše in razrešuje konflikte. Glasba ima vlogo protesta proti obstoječem. Teme, ki obravnavajo vedno bolj nepristne odnose med ljudmi in prevelik individualizem, bi morale ljudi prav tako opozoriti na neke večje probleme, ki jih doživlja družba, toda glasba je postala »background music« in ljudje smo prenehali razmišljati o globljem pomenu njenih sporočil. To bi lahko povezali z vedno bolj spremenjeno vrednostjo umetnosti v sodobnem času. Vedno bolj razvite tržne strategije so potrošnike začele prepričevati v lažno nujnost trošenja in prikazovanja lastne identitete z dobrinami, tako pa so identitete posameznikov začele spreminjati v razdrobljene in narcistične. Umetnost je tako postala močno odvisna od kulturne industrije in zato postala politično ravnodušna in podvržena korporativnemu izkoriščanju in političnemu nadzoru. Kot dodaten primer tega bi lahko omenili pesem, katero so edino od analiziranih pesmi Američani povezovali s političnim dogajanjem, to je enajstouvrščena pesem *When I'm Gone*, ki so jo zaradi besedila pesmi, ki govori o želji po brezpogojni ljubezni, ne glede na to, kako oddaljene so osebe, povezovali z žalostjo, ki so jo doživljali ameriški vojaki, poklicani v vojno, in njihovi domači. Pesem sama po sebi, v besedilu, nima nobene navezave na vojno. Na radiu pa so jo vrteli skupaj z izseki intervjujev o dogodku 9/11, kar povzroči se večjo dramatičnost, žalost in jezo množic.

Že na samo bit glasbe vplivajo socialni, ekonomski in politični dejavniki. Toda pesmi, ki so namenoma politične, so ponavadi v manjšini. Reakcija glasbenikov na vojno v Iraku je prej izjema kot pravilo. Kljub temu se je po dogodku 9/11 politično obarvan pop razširil, kar nam pove, da predvsem popularna glasba vedno reflektira svoj čas in je politična, kljub temu da

obenem opeva brezskrbnost bivanja in onemogoča možnost racionalnega razmisleka. Glasba predvsem postane politična, ko se nanjo odzove politika. Posebno moč ima tu rock glasba, saj je že v času upora proti Vietnamski vojni imela velik vpliv na ljudi. Ključen dogodek za spremenjeno popularno glasbo je 11. september 2001, ki je glasbo iz prej uporniške spremenil v žalujočo in patriotsko. Dober primer tega so analizirane pesmi, saj ima večina teh žalostno tematiko, ki opeva propad odnosov in željo po obnovitvi le teh. Prav tako se je v času teh dogodkov v Ameriki spremenila politična klima, ki je vsakršno nestrinjanje takoj zatrla. Mnogo glasbenikov je javno spregovorilo o napadu na Irak in izkoriščanju ameriške politike, a veliko teh je bilo kmalu zatrtih in so se morali javno opravičiti, saj so bili drugače izbrisani z glasbene scene. Zato je protestna glasba ostala bolj podtalna in le poredko slišana na glavnih radiih. Tudi *Billboard* organizacija je komercialna, saj velja za eno najbolj popularnih in uporabljenih v glasbenem svetu, zato ne bi bilo napačno misliti, da tudi ta ni smela na svoje lestvice zelo visoko uvrstiti pesmi, ki imajo jasno proti-vojno ali proti-politično sporočilo, posebej to velja za rock pesmi, ki so zelo izrazne in vrednotno usmerjene.

V šestdesetih letih 20. stoletja je bila rock glasba predvsem glasba upora, takrat je predstavljala revolucionarno glasbo, upor proti vsemu konvencionalnemu, tradicionalnemu, političnemu in avtoritetam. Predvsem mladi so s poslušanjem nekonvencionalne, uporniške glasbe izražali svoje nestrinjanje z vojno v Vietnamu in obstoječo politiko. Pesmi šestdesetih let so prispevale k ustvarjanju nove politične zavesti in glasbeniki so se udeleževali na mnogih demonstracijah in festivalih, ki so nasprotovali obstoječi politiki. Že konec šestdesetih se je odnos med politiko in popularno kulturo zopet ohladil, vse to zaradi novega konteksta naraščujoče produkcije in potrošništva. V primerjavi z rockom sodobnosti je bil tisti iz šestdesetih veliko bolj politično izrazen in mladi so ga tudi jemali kot glasilo upora. Analizirane pesmi so že močno pod vplivom nadzora politike, saj nimajo nobenega protivojnega sporočila, čeprav spadajo med najpopularnejše rock glasbe zadnjega desetletja, v katerem se je zgodilo mnogo politično pretresljivih dogodkov. Tudi glasbeniki današnjega časa so veliko bolj pod nadzorom države in nimajo takšne svobode, kot so jo imeli tisti iz šestdesetih let. Razvoj nadzora potrošniških množic ima velik vpliv na to, saj je mnogo glasbenikov nastopilo zoper vojne v Iraku in Afganistanu, napisanih je bilo tudi mnogo pesmi, a le prodrle niso na širše tržišče.

To nam lahko prikaže analiza novega vzorca desetih pesmi, ki sem jih vzela iz lestvice politično protestnih pesmi 2000ih let. Lestvica pesmi, ki sem jo izbrala, ni bila narejena s

strani popularne organizacije, kot je *Billboard*, ampak je del članka, katerega avtorica je ciljno izbrala najboljše protestne pesmi, izdane v zadnjem desetletju. Šest izmed pesmi se navezuje direktno na politično dogajanje v ZDA. Dve pesmi kritizirata ameriškega predsednika Busha (*When the President Talks to God, Let's Impeach the President*). Dve drugi pesmi kritizirata vojno v Iraku (*Wake Me Up When September Ends, The Day After Tomorrow*). Ena pesem kritizira Busha in njegovo zavračanje istospolnih porok (*Standing in the Way of Control*). Ena izmed pesmi pa kritizira Ameriko in tako Busha zaradi orkana Katrina, ko oblasti niso primerno poskrbele za žrtve (*How Can a Poor Man Stand Such Times and Live?*). Ostale štiri pesmi se na dogajanje v Ameriki navezujejo bolj posredno, saj kritizirajo celotno zahodno civilizacijo. Ena izmed njih kritizira ekonomski sistem zahodnega sveta in njegovo izkoriščanje revnih in bogatenje bogatih (*Running the world*). Ena izmed pesmi se dotakne diskriminacije, ki je še vedno zelo prisotna. Omeni tudi genocid (*Born Free*). Ena pesem govori o ekoloških problemih, proti katerim drvi človeštvo (*Idioteque*). Ena izmed pesmi pa govori o grozotah vojn v angleški zgodovini, a se dotakne tudi vprašanja delovanja Združenih narodov (*The Words That Maketh the Murder*).

Iz te analize je razvidno, da se veliko kritike nanaša na ameriškega predsednika Busha in nekatere njegove odločitve. Vsi ti dogodki so močno pretresli Ameriko, najbolj 9/11 in vojna v Iraku in Afganistanu, zato ni nenavadno, da je tematika veliko protestnih pesmi povezana prav s tem. Štiri izmed pesmi se ne navezujejo direktno na Ameriko, ampak na zahodni svet. S tem pa je Amerika povezana v veliki meri in vpliva nanj. Oziroma tovrstni problemi diskriminacije, ekologije, vojn in krize ekonomskega sistema so prisotni po večini zahodnega sveta. Seveda bi bilo za podrobnejšo analizo tematike protestnih pesmi potrebno analizirati večji vzorec pesmi.

V analizi me je tudi zanimalo, koliko izmed desetih pesmi je rock žanra. Teh pesmi je kar sedem od desetih. Iz tega lahko sklepamo, da je rock še vedno eden izmed najbolj sporočilnih in protestnih žanrov tudi v sodobnosti. A kot že zgoraj omenjeno, bi za večjo verodostojnost bilo potrebno analizirati večji vzorec pesmi.

5 SKLEP

Besede imajo veliko izrazno moč, še posebej, če so povezane z glasbo, ki ima prav tako velik vpliv na ljudi in je odraz občutij ljudi. V diplomskem delu sem poskušala osvetliti vprašanje, kako se rock glasba kot ena izmed najbolj izraznih odziva na politično dogajanje Amerike. Ugotovila sem, da ni izgubila svojega naboja uporništvu in kritiziranja družbe, le časi so drugačni. S prebiranjem literature sem videla, da ima sama glasba veliko izraznost in da je bila rock glasba skozi zgodovino med tistimi, ki so kritizirali družbo in jo poskušali spremeniti na bolje. Preko analize besedil pesmi pa sem videla, da nobena pesem ne govori o političnih problemih, kar je zanimivo, saj so analizirane pesmi iz obdobja, ko je Amerika doživela veliko pretresljivih dogodkov, kot je nov predsednik, 9/11 in vojna proti terorizmu. Veliko glasbenikov se je javno uprlo vojni in napisalo veliko proti-vojnih pesmi. To pa sem lahko razbrala iz analize novega vzorca lestvice proti-politično obarvanih pesmi.

Prvih trideset pesmi, ki sem jih izbrala za analizo, spada med najpopularnejše, kar po vsej verjetnosti pomeni, da kriteriji izbora niso popolnoma objektivni. Izbrane so verjetno tiste pesmi, za katere so verjeli, da se bodo v danih okoliščinah najbolj poslušale oziroma prodajale. Prav tako jim je bilo najbrž prepovedano na lestvicah visoko uvrščati pesmi s proti-politično vsebino. V teh letih stiske so Američani potrebovali pesmi, ki jim bodo dale upanja, oziroma pesmi, ki jih bodo opominjale na težke čase, ki jih preživljajo. Pesmi, ki bodo poudarjale pomembnost skrhanih medsebojnih odnosov v svetu vedno bolj ohlajenih in oddaljenih odnosov individualizma. Mislim, da je to način obvladovanja množic, saj ljudi opominja na žalostne pripetljaje in preusmerja njihove misli z grozot vojne in politike. Drugih deset analiziranih pesmi pa mi je pokazalo, da glasbeniki, ki protestirajo proti politiki, obstajajo in njihove pesmi so močno izrazne. Le na lestvice najpopularnejših se niso uvrstile in množični mediji jih velikokrat ne predvajajo. Zanimivo je bilo tudi dejstvo, da je bila večina pesmi rock žanra. Rock glasba je že skozi zgodovino bila nosilka proti-političnih sporočil in tudi začetnica le teh v glasbi.

Pomembno je, da se zavedamo, da obstajajo ljudje in glasba, ki se upirajo političnemu dogajanju in skušajo spremeniti svet na bolje. Časi so drugačni, omejitev in pravil je več, ljudje so manj uporniški, saj potrošniška kultura na njih vpliva tako, da verjamejo, da so pomembne stvari povezane z individualnimi problemi posameznika in ne morda z družbo, od

katere je posameznik odvisen. Vemo, da je povezava med glasbo in politiko prisotna v mnogih kulturah. Toda kljub temu, da glasba vpliva na politična gibanja in običaje, ni nujno, da poslušalci tako glasbo povezujejo s politiko. Glasba se lahko uporabi kot protestna, protivojna, uperjena proti vladajočemu sistemu ali pa kot taka, ki podpira sistem, politične kampanje in je patriotska. Politična glasba običajno ni dvoumna in se uporablja za prikaz določenega političnega sporočila. Tudi v primeru glasbenih skupin, kot so U2; the Clash; Rage Against the Machine; Crosby, Stills, Nash & Young; Bruce Springsteen and the E Street Band; Manic Street Preachers; Marilyn Manson; Megadeth; Scars on Broadway; Enter Shikari; System of a Down idr., kjer je njihovo politično sporočilo očitno, je skoraj vedno povezano tudi s političnim kontekstom časa, v katerem je glasba nastala. Zato je pri razumevanju sporočil glasbe pomembno poznati okoliščine, ki so jo izoblikovale. Politična glasba je ustvarjena, da bi jo slišalo čim več ljudi. Ravno zato ponavadi spada med popularno glasbo. Ravno politično obarvana glasba je močno zaznamovala šestdeseta leta. Glasbeniki so sporočali svoje nestrinjanje z vojno v Vietnamu, krutostjo policistov, materializmom, potrošništvom in oblastjo na splošno. Na primer John Lennon je pogosto protestiral s svojo glasbo. Njegova pesem *Imagine* velja za eno najbolj odmevnih in predstavlja neuradno svetovno himno miru. Tudi Bob Dylan je v svojih besedilih jasno izražal kritiko vojne, praznosti potrošništva, terorja, jedrskega orožja, revščine, rasizma in zapora. Takšen album je na primer *The Times They are A-Changing*, kjer poudarja nevarnost, da se bo zgodovina vedno ponavljala, če ne bo prišlo do sprememb. Njegove pesmi so pripomogle k spremembi politične revoluciji Amerike v šestdesetih, saj je s tem pozval socialno gibanje za pravice in ljudi k dejanjem (Wikipedia 2013a).

Poznavanje povezave med glasbo in politiko nam pomaga pri razumevanju družbe, v kateri živimo. Pomaga nam razumeti njena pravila in omejitve ter miselnost ljudi. Za današnji čas bi lahko rekli, da je omejitev oblasti veliko in da delujejo na vseh nivojih življenja. Predvsem v množični kulturi, ki nas povsod obkroža. To je razvidno iz prve analize. A vidimo lahko tudi, da se izraznost umetnosti in umetnikov ni zmanjšala, kar nam je pokazala analiza novega vzorca pesmi. Res pa je, da imajo tovrstne pesmi morda manjšo moč kot v šestdesetih, ko je bil tak način upiranja nekaj novega in je množice šokiral. Kljub temu bomo ljudje verjetno vedno našli načine, da se upiramo obstoječemu sistemu in stremimo k boljšemu. Zaradi stalnih sprememb v družbi pa se spreminjajo tudi načini, kako bomo to počeli. Glasba bo vedno glas množic, glas napredka, tudi če bo skrita množičnemu pogledu. Tako kot pravi Dunbar, je morda ravno rock'n'roll, najglasnejši izmed glasov kontrakulture, izšel iz virov, ki

so večji od samega človeškega izvora. Možno je, da je ta glasba nujna za preživetje, saj izraža dolgo izgubljen impulz zaobjetja in spoštovanja narave. Morda so ravno rock glasbeniki preroki našega časa, ki pozivajo k reidentifikaciji naše povezave z bistvom obstoja (Dunbar 2002).

6 LITERATURA

Addis, Laird. 1999. *Of mind and music*. New York: Cornell University.

Adorno, Theodor W. 1986. *Uvod v sociologijo glasbe*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.

Azlyrics. Dostopno prek: <http://www.azlyrics.com/> (2. avgust 2012).

Barbarič, Peter. 1996. *Okopi slave: štiri desetletja rock & popa*. Ljubljana: Vitrum.

Bergamo, Marija. 1996. Blaukopfov pledoaje za »razumevajočo« sociologijo glasbe. V *Glasba v družbenih spremembah: temeljne poteze sociologije glasbe*, ur. Kurt Blaukopf, 367–377. Ljubljana: Škuc.

Blaukopf, Kurt. 1993. *Glasba v družbenih spremembah: temeljne poteze sociologije glasbe*. Ljubljana: Škuc.

Billboard. 2012a. *Charts decade end: rock songs*. Dostopno prek: <http://www.billboard.com/charts/rock-songs#/charts-decade-end/rock-songs?year=2009&begin=1&order=position> (27. junij 2012).

--- 2012b. *About us*. Dostopno prek: <http://www.billboard.com/articles/news/467859/about-us> (27. junij 2012).

Bureau of International Information Programs. 2005. *Outline of U.S. history*. Washington: U.S. Department of State.

Covach, John R. 2006. *What's that sound?: an introduction to rock and its history*. New York: W. W. Norton & Company Inc.

Daughtry, Martin in Jonathan Ritter, ur. 2007. *Music in the post-9/11 world*. New York: Routledge.

Davies, John Booth. 1980. *The psychology of music*. London: Hutchinson.

Debeljak, Aleš. 1999. *Na ruševinah modernosti: institucija umetnosti in njene zgodovinske oblike*. Ljubljana: Zbirka Sophia.

- Della Piana, Libero. 2010. *The best protest songs of the decade. People's world*. Dostopno prek: <http://www.peoplesworld.org/the-best-protest-songs-of-the-decade/> (26. april 2013).
- Dekleva, Milan. 2007. *Sledi božjih šapic: izbrane pesmi*. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Didion, Joan. 2003. *Fixed ideas: America since 9.11*. New York: New York Review Books.
- Dister, Alain. 1996. *Rock: včeraj, danes, jutri*. Ljubljana: DZS.
- Dolar, Mladen. 1986. Strel sredi koncerta. V *Uvod v sociologijo glasbe*, ur. Theodor W. Adorno, 301–357. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Dunbar, Dirk. 2002. The Evolution of Rock and Roll: Its Religious and Ecological Themes. *Journal of Religion and Popular Culture* (2). Dostopno prek: <http://www.usask.ca/relst/jrpc/article-evofrock.html> (30. julij 2012).
- Elyrics*. Dostopno prek: <http://www.elyrics.net/> (20. maj 2013).
- Eyerman, Ron in Andrew Jamison. 1998. *Music and social movements: mobilizing traditions in twentieth century*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Flavorpill*. Dostopno prek: <http://jobs.flavorpill.com/> (10. maj 2013).
- Frith, Simon. 1978. *The sociology of rock*. London: Constable.
- Garofalo, Reebee. 2007. Pop goes to war, 2001-2004: U.S. popular music after 9/11. V *Music in the post- 9/11 world*, ur. J. Martin Daughtry in Jonathan Ritter, 3–27. New York: Routledge.
- Greil, Marcus. 1991. *Mystery train: images of America in rock 'n' roll music*. London: Penguin books Ltd.
- Higley, John. 2003. Prevlada nasilja: Busheva elita in ameriška demokracija po 11/9/2001. *Družboslovne razprave* XIX (42): 79–93.
- Hutchinson, Kate. 2011. The 10 most powerful protest songs of the 21st century. *Flavorwire*, 18. januar. Dostopno prek: <http://flavorwire.com/143568/the-10-most-powerful-protest-songs-of-the-21st-century/view-all> (11. maj 2013).

- Jourdain, Robert. 1997. *Music, the brain and ecstasy: how music captures our imagination*. New York: Avon Books.
- Lundin, Robert W. 1953. *An objective psychology of music*. New York: The Ronald Press Company.
- Merriam, Alan P. 2000. *Antropologija glasbe*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.
- Motte-Haber, Helga de la. 1990. *Psihologija glasbe*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Muršič, Rajko. 1995. *Etnološki oris rock skupine*. Pesnica: ZKO Pesnica – Frontier.
- Scherzinger, Martin. 2007. Double voices of musical censorship after 9/11. V *Music in the post- 9/11 world*, ur. J. Martin Daughtry in Jonathan Ritter, 91–123. New York: Routledge.
- Songfacts*. Dostopno prek: <http://www.songfacts.com/> (1. avgust 2012).
- Sraka, Janez. 1988. Sublimirana sporočila v rock glasbi. *Pedopsihiatrija* (8): 73–77.
- Stanković, Peter. 2006. *Politike popa: Uvod v kulturne študije*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Street, John. 2012. *Music and Politics*. Cambridge: Polity Press.
- Verdonik, Darinka. 2004. Prispevki kritične analize diskurza k proučevanju rabe jezika. *Dialogi* 40 (3/4): 60–74.
- Wicke, Peter. 1993. *Rock music: culture, aesthetics, and sociology*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wikipedia*. Dostopno prek: <http://en.wikipedia.org/> (29. julij 2012).
- 2013a. *Music and Politics*. Dostopno prek: http://en.wikipedia.org/wiki/Music_and_politics#Rock_music (10. april 2013).
- 2013b. *United States*. Dostopno prek: http://en.wikipedia.org/wiki/United_States#Contemporary_era (27. julij 2012).

PRILOGI

Vsa besedila pesmi sem iskala na spletni strani *Azlyrics.com* tiste, ki jih na tej strani nisem našla, sem poiskala na spletni strani *Elyrics.net*.

PRILOGA A: Besedila pesmi

Nickelback: "How You Remind Me"

Never made it as a wise man
I couldn't cut it as a poor man stealing
Tired of living like a blind man
I'm sick of sight without a sense of feeling
And this is how you remind me
This is how you remind me
Of what I really am
This is how you remind me
Of what I really am

It's not like you to say sorry
I was waiting on a different story
This time I'm mistaken
For handing you a heart worth breaking
And I've been wrong, i've been down,
Been to the bottom of every bottle
These five words in my head
Scream "are we having fun yet?"

Yeah, yeah, yeah, no, no
Yeah, yeah, yeah, no, no

It's not like you didn't know that
I said I love you and I swear I still do
And it must have been so bad
Cause living with me must have damn near killed you

And this is how, you remind me
Of what I really am
This is how, you remind me
Of what I really am

It's not like you to say sorry
I was waiting on a different story

This time I'm mistaken
For handing you a heart worth breaking
And I've been wrong, i've been down,
Been to the bottom of every bottle
These five words in my head
Scream "are we having fun yet?"

Yet, yet, yet, no, no
Yet, yet, yet, no, no
Yet, yet, yet, no, no
Yet, yet, yet, no, no
Never made it as a wise man
I couldn't cut it as a poor man stealing
And this is how you remind me
This is how you remind me
This is how you remind me
Of what i really am
This is how you remind me
Of what i really am

It's not like you to say sorry
I was waiting on a different story
This time I'm mistaken
For handing you a heart worth breaking
And I've been wrong, i've been down,
Been to the bottom of every bottle
These five words in my head
Scream "are we having fun yet?"
Yet, yet
Are we having fun yet [3x]

(Azlyrics)

Linkin Park: "In The End"

(It starts with one)
One thing I don't know why
It doesn't even matter how hard you try
Keep that in mind, I designed this rhyme
To explain in due time
All I know
time is a valuable thing
Watch it fly by as the pendulum swings
Watch it count down to the end of the day
The clock ticks life away
It's so unreal
Didn't look out below
Watch the time go right out the window
Trying to hold on but didn't even know
Wasted it all just to

Watch you go

I kept everything inside and even though I tried, it all fell apart
What it meant to me will eventually be a memory of a time when I tried so hard
And got so far
But in the end
It doesn't even matter

I had to fall
To lose it all
But in the end
It doesn't even matter

One thing, I don't know why
It doesn't even matter how hard you try
Keep that in mind, I designed this rhyme
To remind myself how
I tried so hard
In spite of the way you were mocking me
Acting like I was part of your property
Remembering all the times you fought with me
I'm surprised it got so (far)
Things aren't the way they were before
You wouldn't even recognize me anymore
Not that you knew me back then
But it all comes back to me
In the end

You kept everything inside and even though I tried, it all fell apart
What it meant to me will eventually be a memory of a time when I tried so hard
And got so far
But in the end
It doesn't even matter

I had to fall
To lose it all
But in the end
It doesn't even matter

I've put my trust in you
Pushed as far as I can go
For all this
There's only one thing you should know
I've put my trust in you
Pushed as far as I can go
For all this
There's only one thing you should know
I tried so hard
And got so far
But in the end

It doesn't even matter
I had to fall
To lose it all
But in the end
It doesn't even matter

(Azlyrics)

3 Doors Down: "Kryptonite"

I took a walk around the world
To ease my troubled mind
I left my body laying somewhere
In the sands of time
But I watched the world float
To the dark side of the moon

I feel there is nothing I can do, yeah

I watched the world float
To the dark side of the moon
After all I knew it had to be
Something to do with you
I really don't mind what happens now and then
As long as you'll be my friend at the end

If I go crazy then will you still
Call me Superman
If I'm alive and well, will you be
There a-holding my hand
I'll keep you by my side
With my superhuman might
Kryptonite

You called me strong, you called me weak,
But still your secrets I will keep
You took for granted all the times
I never let you down
You stumbled in and bumped your head,
If not for me then you'd be dead
I picked you up and put you back
On solid ground

If I go crazy then will you still
Call me Superman
If I'm alive and well,
Will you be there a-holding my hand
I'll keep you by my side
With my superhuman might
Kryptonite

If I go crazy then will you still
Call me Superman
If I'm alive and well, will you be there
Holding my hand
I'll keep you by my side
With my superhuman might
Kryptonite
Yeah!!

If I go crazy then will you still
Call me Superman
If I'm alive and well,
Will you be there a-holding my hand
I'll keep you by my side
With my superhuman might
Kryptonite
Yeah!!

(Azlyrics)

Puddle of mudd: "Blurry"

Everything's so blurry
And everyone's so fake
And everybody's empty
And everything is so messed up
Pre-occupied without you
I cannot live at all
My whole world surrounds you
I stumble then I crawl

You could be my someone
You could be my scene
You know that i'll protect you
From all of the obscene
I wonder what you're doing
Imagine where you are
There's oceans in between us
But that's not very far

Can you take it all away
Can you take it all away
Well ya shoved it in my face
This pain you gave to me
Can you take it all away
Can you take it all away
Well ya shoved it in my face
Everyone is changing
There's noone left that's real

To make up your own ending
And let me know just how you feel
Cause I am lost without you
I cannot live at all
My whole world surrounds you
I stumble then I crawl

You could be my someone
You could be my scene
You know that i will save you
From all of the unclean
I wonder what you're doing
I wonder where you are
There's oceans in between us
But that's not very far

[Chorus]

Nobody told me what you thought
Nobody told me what to say
Everyone showed you where to turn
Told you when to runaway
Nobody told you where to hide
Nobody told you what to say
Everyone showed you where to turn
Showed you when to runaway

[Chorus]

This pain you gave to me

You take it all
You take it all away...
This pain you gave to me
You take it all away
This pain you gave to me
Take it all away
This pain you gave to me

(Azlyrics)

Fuel: "Hemorrhage (In My Hands)"

Memories are just where you laid them
Dragging the waters til the depths give up their dead
What did you expect to find?
Was it something you left behind?
Don't you remember anything I said when I said,

[Chorus:]

Don't fall away and leave me to myself
Don't fall away and leave love bleeding in my hands, in my hands again
And leave love bleeding in my hands, in my hands
Love lies bleeding

Oh hold me now I feel contagious
Am I the only place that you've left to go?
She cries her life is like
Some movie in black and white
Dead actors faking lines, over and over and over again she cries

[Chorus]

And I watched as you turned away
You don't remember, but I do
You never even tried

Don't fall away and leave me to myself
Don't fall away and leave love bleeding in my hands, in my hands again
Leave love bleeding in my hands, in my hands again
Leave love bleeding in my hands, in my hands again, oh

(Azlyrics)

Staind: »It's been awhile«

And it's been awhile
Since I could hold my head up high
And it's been awhile
Since I first saw you

And it's been awhile
Since I could stand on my own two feet again
And it's been awhile
Since I could call you

And everything I can't remember
As fucked up as it all may seem
The consequences that I've rendered
I've stretched myself beyond my means

And it's been awhile
Since I can say that I wasn't addicted
And it's been awhile
Since I can say I love myself as well

And it's been awhile

Since I've gone and fucked things up just like I always do
And it's been awhile
But all that shit seems to disappear when I'm with you

And everything I can't remember
As fucked up as it all may seem
The consequences that I've rendered
I've gone and fucked things up again

Why must I feel this way?
Just make this go away
Just one more peaceful day

And it's been awhile
Since I could look at myself straight
And it's been awhile
Since I said I'm sorry

And it's been awhile
Since I've seen the way the candles light your face
And it's been awhile
But I can still remember just the way you taste

And everything I can't remember
As fucked up as it all may seem to be, I know it's me
I cannot blame this on my father
He did the best he could for me

And it's been awhile
Since I could hold my head up high
And it's been awhile
Since I said I'm sorry

(Elyrics)

Trapt: "Headstrong"

Circling your, circling your, circling your head,
Contemplating everything you ever said
Now I see the truth, I got doubt
A different motive in your eyes and now I'm out
See you later
I see your fantasy, you want to make it a reality paved in gold
See inside, inside of our heads (yeah)

Well now that's over
I see your motives inside, decisions to hide

[Chorus:]

(Fuck!)

Back off I'll take you on
Headstrong to take on anyone
I know that you are wrong
Headstrong we're headstrong
Back off I'll take you on
Headstrong to take on anyone
I know that you are wrong and this is not where you belong
I can't give everything away
I won't give everything away

[Verse 2:]

Conclusions manifest, your first impressions got to be your very best
I see you're full of shit, and that's alright
That's how you play, I guess you'll get through every night
Well now that's over
I see your fantasy, you want to make it a reality paved in gold
See inside, inside of our heads (yeah)
Well now that's over
I see your motives inside, decisions to hide

[Chorus]

[Verse 3:]

I know, I know all about *[x3]*
I know, I know all about your motives inside, and your decision to hide

[Chorus]

(Azlyrics)

Audioslave: "Like A Stone"

On a cold wet afternoon,
In a room full of emptiness by a freeway,
I confess I was lost in the pages of a book full of death;
Reading how we'll die alone.
And if we're good we'll lay to rest, anywhere we want to go.

In your house I long to be;
Room by room patiently,
I'll wait for you there, like a stone.
I'll wait for you there, Alone.

And on my deathbed I will pray to the gods and thee angels,
Like a pagan to anyone who will take me to heaven;

To a place I recall, I was there so long ago.
The sky was bruised, the wine was bled, and there you led me on.

In your house I long to be;
Room by room, patiently,
I'll wait for you there, like a stone.
I'll wait for you there, alone. Alone.

And on I read, until the day was gone;
And I sat in regret, of all the things I've done;
For all that I've blessed, and all that I've wronged.
In dreams until my death, I will wonder on.

In your house I long to be;
Room by room, patiently,
I'll wait for you there, like a stone.
Alone, Alone, A-L-O-N-E
I'll wait for you there, alone. Alone.

(Azlyrics)

3 Doors Down: "Loser"

Breathe in right away,
Nothing seems to fill this place
I need this every time,
Take your lies get off my case
Someday I will find a love
That flows through me like this
This will fall away,
this will fall away
You're getting closer to pushing me
Off of life's little edge
Cause I'm a loser
And sooner or later
You know I'll be dead
You're getting closer,
You're holding the rope,
I'm taking the fall
Cause I'm a loser, I'm a loser, yeah
This is getting old,
I can't break these chains that I hold
My body's growing cold,
There's nothin left of this mind
Or my soul
Addiction needs a pacifier,
The buzz of this poison is taking me higher
This will fall away,
This will fall away
You're getting closer, to pushing me

Off of life's little edge
Cause I'm a loser and sooner or later
You know I'll be dead
You're getting closer,
You're holding the rope and
I'm taking the fall
Cause I'm a loser
You're getting closer, to pushing me
Off of life's little edge
Cause I'm a loser and sooner or later
You know I'll be dead
You're getting closer,
You're holding the rope
And I'm taking the fall
Cause I'm a loser

(Azlyrics)

Foo Fighters: "All My Life"

All my life I've been searching for something
Something never comes never leads to nothing
Nothing satisfies but I'm getting close
Closer to the prize at the end of the rope
All night long I dream of the day
When it comes around then it's taken away
Leaves me with the feeling that I feel the most
The feeling comes to life when I see your ghost

Come down don't you resist
You have such a delicate wrist
And if I give it a twist
Something to hold when I lose my breath
Will I find something in that
So give me just what I need
Another reason to bleed
ONE BY ONE hidden up my sleeve
ONE BY ONE hidden up my sleeve

Hey don't let it go to waste
I love it but I hate the taste
Weight keeping me down [x2]

Will I find a believer
Another one who believes
Another one to deceive
Over and over down on my knees
If I get any closer
And if you open up wide
And if you let me inside

On and on I've got nothing to hide
On and on I've got nothing to hide

Hey don't let it go to waste
I love it but I hate the taste
Weight keeping me down [x2]

All my life I've been searching for something
Something never comes never leads to nothing
Nothing satisfies but I'm getting close
Closer to the prize at the end of the rope
All night long I dream of the day
When it comes around then it's taken away
Leaves me with the feeling that I feel the most
The feeling comes to life when I see your ghost

And I'm done, done and I'm on to the next one
[x8, then x4 but yelling]

Hey don't let it go to waste
I love it but I hate the taste
Weight keeping me down [x2]

[yelling]
Done done and on to the next one
Done I'm done and I'm
On to the next.

(Azlyrics)

3 Doors Down: "When I'm Gone"

There's another world inside of me
That you may never see
There're secrets in this life
That I can't hide
Somewhere in this darkness
There's a light that I can't find
Maybe it's too far away...
Or maybe I'm just blind...

Or maybe I'm just blind...

[Chorus]
So hold me when I'm here
Right me when I'm wrong
Hold me when I'm scared
And love me when I'm gone
Everything I am
And everything in me

Wants to be the one
You wanted me to be
I'll never let you down
Even if I could
I'd give up everything
If only for your good
So hold me when I'm here
Right me when I'm wrong
You can hold me when I'm scared
You won't always be there
So love me when I'm gone

Love me when I'm gone...

When your education X-Ray
Cannot see under my skin
I won't tell you a damn thing
That I could not tell my friends
Roaming through this darkness
I'm alive but I'm alone
Part of me is fighting this
But part of me is gone

[Chorus]

Or maybe I'm just blind...

[Chorus]

Love me when I'm gone...

Love me when I'm gone
When I'm Gone
When I'm Gone
When I'm Gone

(Azlyrics)

Staind: »So far away«

This is my life, it's not what it was before
All these feelings I've shared
And these are my dreams
That I'd never lived before
Somebody shake me
'Cause I, I must be sleepin'

Now that we're here, it's so far away
All the struggle we thought was in vain

An' all the mistakes one life contained
They all finally start to go away

An' now that we're here, it's so far away
An' I feel like I can face the day
An' I can't forget that I'm not ashamed
To be the person that I am today

These are my words
That I've never said before
I think I'm doin' okay
And this is the smile
I've never shown before
Somebody shake me
'Cause I, I must be sleeping

An' now that we're here, it's so far away
All the struggle we thought was in vain
An' all the mistakes one life contained
They all finally start to go away

An' now that we're here, it's so far away
An' I feel like I can face the day
An' I can't forget that I'm not ashamed
To be the person that I am today
I'm so afraid of waking
Please don't shake me
Afraid of waking
Please don't shake me

Now that we're here, it's so far away
All the struggle we thought was in vain
An' all the mistakes one life contained
They all finally start to go away

An' now that we're here, it's so far away
An' I feel like I can face the day
An' I can't forget that I'm not ashamed
To be the person that I am today

(Azlyrics)

Linkin Park: "Faint"

I am a little bit of loneliness a little bit of disregard
Handful of complaints but I can't help the fact that everyone can see these scars
I am what I want you to want what I want you to feel
But it's like no matter what I do, I can't convince you, to just believe this is real
So I let go, watching you, turn your back like you always do
Face away and pretend that I'm not
But I'll be here 'cause you're all that I got

[Chorus]

I can't feel the way I did before
Don't turn your back on me
I won't be ignored
Time won't change this damage anymore
Don't turn your back on me
I won't be ignored

I am a little bit insecure a little unconfident
Cause you don't understand I do what I can but sometimes I don't make sense
I am what you never wanna say but I've never had a doubt
It's like no matter what I do I can't convince you for once just to hear me out
So I let go watching you turn your back like you always do
Face away and pretend that I'm not
But I'll be here 'cause you're all that I've got

[Chorus]

I can't feel the way I did before
Don't turn your back on me
I won't be ignored
Time won't change this damage anymore
Don't turn your back on me
I won't be ignored

No
Hear me out now
You're gonna listen to me, like it or not
Right now
Hear me out now
You're gonna listen to me, like it or not
Right now

I can't feel the way I did before
Don't turn your back on me
I won't be ignored

[Chorus]

I can't feel the way I did before
Don't turn your back on me
I won't be ignored

Time won't change this damage anymore
Don't turn your back on me
I won't be ignored

I can't feel
Don't turn your back on me
I won't be ignored
Time won't change
Don't turn your back on me
I won't be ignored

(Azlyrics)

Green Day: "Boulevard Of Broken Dreams"

I walk a lonely road
The only one that I have ever known
Don't know where it goes
But it's home to me and I walk alone

I walk this empty street
On the Boulevard of Broken Dreams
When the city sleeps
And I'm the only one and I walk alone

I walk alone
I walk alone
I walk alone
I walk a...

My shadow's the only one that walks beside me
My shallow heart's the only thing that's beating
Sometimes I wish someone up there will find me
'til then I walk alone

Ah-ah, ah-ah, ah-ah, aaah-ah,
Ah-ah, ah-ah, ah-ah

I'm walking down the line
That divides me somewhere in my mind
On the border line
Of the edge and where I walk alone

Read between the lines
What's fucked up when everything's alright
Check my vital signs
To know I'm still alive and I walk alone

I walk alone
I walk alone

I walk alone
I walk a...

My shadow's the only one that walks beside me
My shallow heart's the only thing that's beating
Sometimes I wish someone up there will find me
'til then I walk alone

Ah-ah, ah-ah, ah-ah, aaah-ah
Ah-ah, ah-ah

I walk alone
I walk a...

I walk this empty street
On the Boulevard of Broken Dreams
When the city sleeps
And I'm the only one and I walk a...

My shadow's the only one that walks beside me
My shallow heart's the only thing that's beating
Sometimes I wish someone up there will find me
'til then I walk alone...

(Azlyrics)

Red Hot Chili Peppers: "By The Way"

Standing in line to
See the show tonight
And there's a light of
Heavy glow
By the way I tried to say
I'd be there waiting for
Dani's the girl is
Singing songs to me
Beneath the marquee
Overload

Steak knife
Card shark
Con job
Boot cut

Skin that flick
She's such a little DJ
To get there quick
By street but not the freeway
Turn that trick

To make a little leeway
Beat that mic
But not the way that we play

Dogtown
Blood bath
Rib cage
Soft tal

Standing in line to
See the show tonight
And there's a light on
Heavy glow
By the way I tried to say
I'd be there waiting for
Dani's the girl is
Singing songs to me
Beneath the marquee
Overload

Black jack
Dope dick
Pawn shop
Quick pick

Kiss that dyke
I know you want to hold one
Not on strike
But I'm about to bowl one
Bite that mic
I know you never stole one
Girls that like
A story, so I told one

Song bird
Main line
Cash back
Hard top

Standing in line to
See the show tonight
And there's a light on
Heavy glow
By the way I tried to say
I'd be there waiting for
Dani's the girl is
Singing songs to me
Beneath the marquee
Overload

(Azlyrics)

Incubus: "Wish You Were Here"

I dig my toes into the sand.
The ocean looks like a thousand diamonds strewn across a blue blanket.
I lean against the wind, pretend that i am weightless and in this moment i am happy.

[Chorus:]

I wish you were here
I wish you were here
I wish you were here
I wish you were here.

I lay my head onto the sand.
The sky resembles a backlit canopy with holes punched in it.
I'm counting ufo's.
I signal them with my lighter
and in this moment i am happy, happy.

[Chorus]

The world's a roller coaster and I am not strapped in.
Maybe I should hold with care, but my hands are busy in the air.

[Chorus]

(Azlyrics)

Papa Roach: "Last Resort"

Cut my life into pieces
This is my last resort, suffocation, no breathing
Don't give a fuck if I cut my arms bleeding
This is my last resort,

Cut my life into pieces
I've reached my last resort, suffocation, no breathing
Don't give a fuck if I cut my arms bleeding
Do you even care if I die bleeding?
Would it be wrong, would it be right?
If I took my life tonight,
Chances are that I might
Mutilation out of sight
and I'm contemplating suicide

'Cause I'm losing my sight, losing my mind
Wish somebody would tell me I'm fine
Losing my sight, losing my mind

Wish somebody would tell me I'm fine

I never realized I was spread too thin
'Til it was too late and I was empty within
Hungry, feeding on chaos and living in sin
Downward spiral, where do I begin?
It all started when I lost my mother
No love for myself and no love for another
Searching to find a love upon a higher level
Finding nothing but questions and devils

'Cause I'm losing my sight, losing my mind
Wish somebody would tell me I'm fine
Losing my sight, losing my mind
Wish somebody would tell me I'm fine
Nothing's alright, nothing is fine

I'm running and I'm crying
I'm crying [x4]
I can't go on living this way

Cut my life into pieces
This is my last resort, suffocation, no breathing
Don't give a fuck if I cut my arms bleeding
Do you even care if I die bleeding?
Would it be wrong, would it be right?
If I took my life tonight, chances are that I might
Mutilation out of sight and I'm contemplating suicide
'Cause I'm losing my sight, losing my mind
Wish somebody would tell me I'm fine
Losing my sight, losing my mind
Wish somebody would tell me I'm fine
Nothing's alright, nothing is fine

I'm running and I'm crying
I can't go on living this way

Can't go on, living this way, nothing's alright

(Azlyrics)

Default: "Wasting My Time"

Well I don't want to see you waiting
I've already gone too far away
I still can't keep the day from ending
No more messed up reasons for me to stay

Well this is not for real

Afraid to feel
I just hit the floor
Don't ask for more
I'm wasting my time
I'm wasting my time
You can't stop the feeling
And there's no reason
Let's make the call
And take it all again
Woah again

Months went by with us pretending
When did our light turn from green to red
I took a chance and left you standing
Lost the will to do this once again

Well this is not for real
Afraid to feel
I just hit the floor
Don't ask for more
I'm wasting my time
I'm wasting my time
You can't stop the feeling
And there's no reason
Let's make the call
And take it all
I'm wasting my time
I'm wasting my time again
Woah again

See you waiting
Lonesome, lonely
See you waiting
I see you waiting

Well this is not for real
Afraid to feel
I just hit the floor
Don't ask for more
I'm wasting my time
I'm wasting my time
You can't stop the feeling
And there's no reason
Let's make the call
And take it all
I'm wasting my time
I'm wasting...

(Azlyrics)

Chevelle: "The Red"

They say freak,
When you're singled out,
The red, well it filters through.

So lay down, the threat is real,
When his sight goes red again.
Seeing red again,
Seeing red again.

This change, he won't contain,
Slip away, to clear your mind.
When asked, who made it show,
The truth, he gives in to most.

So lay down, the threat is real,
When his sight goes red again.

So lay down, the threat is real,
When his sight goes red again.
So lay down, the threat is real,
When his sight goes red again.

Seeing red again,
Seeing red again,
Seeing red again,
Seeing red again,
Seeing red again,
Seeing red again,
Seeing red again,
Seeing red....

They say freak...
When you're singled out.
The red, it filters through...

(Azlyrics)

Incubus: "Drive"

Sometimes I feel the fear of uncertainty stinging clear
And I cant help but ask myself how much I'll let the fear take the wheel and steer
It's driven me before, it seems to have a vague
Haunting mass appeal
Lately I'm beginning to find that I should be the one behind the wheel
Whatever tomorrow brings, I'll be there
With open arms and open eyes yeah
Whatever tomorrow brings, I'll be there, I'll be there
So if I decide to waiver my chance to be one of the hive

Will I choose water over wine and hold my own and drive, oh oh
It's driven me before, it seems to be the way
That everyone else get around
Lately, I'm beginning to find that when I drive myself, my light is found
Whatever tomorrow brings, I'll be there
With open arms and open eyes yeah
Whatever tomorrow brings, I'll be there, I'll be there
Would you choose water over wine
Hold the wheel and drive
Whatever tomorrow brings, I'll be there
With open arms and open eyes yeah
Whatever tomorrow brings, I'll be there, I'll be there

(Azlyrics)

Staind: »For you«

To my mother, to my father,
It's your son or it's your daughter,
Are my screams loud enough for you to hear me?
Should I turn this up for you?

I sit here locked inside my head
Remembering everything you've said
This silence gets us nowhere!
Gets us nowhere way too fast!

The silence is what kills me
I need someone here to help me
But you don't know how to listen
And let me make my decisions

I sit here locked
inside my head remembering everything you've said
The silence gets us nowhere!
Gets us nowhere way too fast!

All your insults and your curses make
me feel like I'm not a person
And I feel like I am nothing but
you made me so do something
'Cause I'm fucked up because you are
Need attention, attention you couldn't give

'Cause I sit here locked inside my head

Remembering everything you've said
This silence get us nowhere!
Gets us nowhere way to fast

(Elyrics)

Linkin Park: "Numb"

I'm tired of being what you want me to be
Feeling so faithless, lost under the surface
Don't know what you're expecting of me
Put under the pressure of walking in your shoes
(Caught in the undertow, just caught in the undertow)
Every step that I take is another mistake to you
(Caught in the undertow, just caught in the undertow)

[Chorus:]

I've become so numb, I can't feel you there
Become so tired, so much more aware
I'm becoming this, all I want to do
Is be more like me and be less like you

Can't you see that you're smothering me,
Holding too tightly, afraid to lose control?
'Cause everything that you thought I would be
Has fallen apart right in front of you.
(Caught in the undertow, just caught in the undertow)
Every step that I take is another mistake to you.
(Caught in the undertow, just caught in the undertow)
And every second I waste is more than I can take.

[Chorus:]

I've become so numb, I can't feel you there,
Become so tired, so much more aware
I'm becoming this, all I want to do
Is be more like me and be less like you.

And I know
I may end up failing too.
But I know
You were just like me with someone disappointed in you.

[Chorus:]

I've become so numb, I can't feel you there,
Become so tired, so much more aware.
I'm becoming this, all I want to do
Is be more like me and be less like you.

[Chorus:]

I've become so numb, I can't feel you there.
(I'm tired of being what you want me to be)
I've become so numb, I can't feel you there.
(I'm tired of being what you want me to be)

(Azlyrics)

Queens of the Stone Age: "No One Knows"

[Verse 1:]

We get some rules to follow
That and this, these and those
No one knows
We get these pills to swallow
How they stick in your throat
Taste like gold
Oh what you do to me
No one knows

[Chorus:]

I realize you're mine
Indeed a fool am I

[Verse 2:]

I journey through the desert
Of the mind with no hope
I follow
I drift along the ocean
Dead lifeboat in the sun
And come undone
Pleasantly caving in
I come undone

[Chorus:]

Heaven smiles above me
What a gift here below
But no one knows
The Gift you give to me
No one knows

(Azlyrics)

System of a Down: "Aerials"

Life is a waterfall
We're one in the river
And one again after the fall
Swimming through the void
We hear the word

We lose ourselves
But we find it all...
Cause we are the ones that want to play
Always want to go
But you never want to stay
And we are the ones that want to choose
Always want to play
But you never want to lose
Aerials, in the sky
When you lose small mind
You free your life
Life is a waterfall
We drink from the river
Then we turn around and put up our walls
Swimming through the void
We hear the word
We lose ourselves
But we find it all...
Cause we are the ones that want to play
Always want to go
But you never want to stay
And we are the ones that want to choose
Always want to play
But you never want to lose
Aerials, in the sky
When you lose small mind
You free your life
Aerials, so up high
When you free your eyes eternal prize
Aerials, in the sky
When you lose small mind
You free your life
Aerials, so up high
When you free your eyes eternal prize

(Azlyrics)

The White Stripes: "Seven Nation Army"

I'm gonna fight 'em off
A seven nation army couldn't hold me back
They're gonna rip it off
Taking their time right behind my back
And I'm talkin' to myself at night
Because I can't forget
Back and forth through my mind
Behind a cigarette

And the message comin' from my eyes says leave it alone...

Don't wanna hear about it
Every single one's got a story to tell
Everyone knows about it
From the Queen of England to the hounds of hell
And if I catch it comin' back my way
I'm gonna serve it to you
And that ain't what you want to hear
But that's what I'll do

And the feeling coming from my bones says find a home...

I'm going to Wichita
Far from this opera forevermore
I'm gonna work the straw
Make the sweat drip out of every pore
And I'm bleeding, and I'm bleeding, and I'm bleeding
Right before the lord
All the words are gonna bleed from me
And I will think no more

And the stains comin' from my blood tell me "Go back home"...

(Azlyrics)

Tool: "Schism"

I know the pieces fit cuz I watched them fall away
Mildewed and smoldering. Fundamental differing.
Pure intention juxtaposed will set two lovers souls in motion
Disintegrating as it goes testing our communication
The light that fueled our fire then has burned a hole between us so
We cannot see to reach an end crippling our communication.

I know the pieces fit cuz I watched them tumble down
No fault, none to blame it doesn't mean I don't desire to
Point the finger, blame the other, watch the temple topple over.
To bring the pieces back together, rediscover communication

The poetry that comes from the squaring off between,
And the circling is worth it.
Finding beauty in the dissonance.

There was a time that the pieces fit, but I watched them fall away.
Mildewed and smoldering, strangled by our coveting
I've done the math enough to know the dangers of our second guessing
Doomed to crumble unless we grow, and strengthen our communication.

Cold silence has a tendency to atrophy any

Sense of compassion
Between supposed lovers/brothers

(Azlyrics)

Red Hot Chili Peppers: "Otherside"

[Chorus:]

How long how long will I slide
Separate my side I don't
I don't believe it's bad
Slit my throat
It's all I ever

I heard your voice through a photograph
I thought it up it brought up the past
Once you know you can never go back
I've got to take it on the otherside

Centuries are what it meant to me
A cemetery where I marry the sea
Stranger things could never change my mind
I've got to take it on the otherside
Take it on the otherside
Take it on
Take it on

[Chorus]

Pour my life into a paper cup
The ashtray's full and I'm spillin' my guts
She wants to know am I still a slut
I've got to take it on the otherside

Scarlet starlet and she's in my bed
A candidate for my soul mate bled
Push the trigger and pull the thread
I've got to take it on the otherside
Take it on the otherside
Take it on
Take it on

[Chorus]

Turn me on take me for a hard ride
Burn me out leave me on the otherside
I yell and tell it that
It's not my friend
I tear it down I tear it down

And then it's born again

[Chorus]

How long I don't believe it's bad
Slit my throat
It's all I ever

(Azlyrics)

Saliva: "Always"

I hear... a voice say "Don't be so blind"...
It's telling me all these things...
That you would probably hide...
Am I... your one and only desire...
Am I the reason you breathe...
Or am I the reason you cry...

Always... always... always... always... always... always... always...
I just can't live without you...

I love you...
I hate you...
I can't get around you...
I breathe you...
I taste you...
I can't live without you...
I just can't take any more...
This life of solitude...
I guess that i'm out the door...
And now i'm done with you...

I feel... like you don't want me around...
I guess i'll pack all my things...
I guess i'll see you around...
Its all... been bottled up until now...
As I walk out your door...
All I hear is the sound...

Always... always... always... always... always... always... always...
I just can't live without you...

I love you...
I hate you...
I can't get around you...
I breathe you...
I taste you...
I can't live without you...

I just can't take any more...
This life of solitude...
I guess that i'm out the door...
And now i'm done with you...

I love you...
I hate you...
I can't live without you...

I left my head around your heart...
Why would you tear my world apart...

Always... always... always... always...

I see... the blood all over your hands...
Does it make you feel... more like a man...
Was it all... just a part of your plan...
The pistol's shakin' in my hands...
And all I hear is the sound...

I love you...
I hate you...
I can't live without you...
I breathe you...
I taste you...
I can't live without you...
I just can't take any more...
This life of solitude...
I guess that i'm out the door...
And now i'm done with you...

I love you...
I hate you...
I can't live without you...

I love you...
I hate you...
I can't live without you...
I just can't take any more...
This life of solitude...
I pick myself off the floor...
And now i'm done with you...
Always...
Always...
Always...

(Azlyrics)

Creed: "My Sacrifice"

Hello my friend, we meet again
It's been awhile, where should we begin?
Feels like forever
Within my heart are memories
Of perfect love that you gave to me
Oh, I remember

When you are with me, I'm free
I'm careless, I believe
Above all the others we'll fly
This brings tears to my eyes
My sacrifice

We've seen our share of ups and downs
Oh how quickly life can turn around
In an instant
It feels so good to reunite
Within yourself and within your mind
Let's find peace there

When you are with me, I'm free
I'm careless, I believe
Above all the others we'll fly
This brings tears to my eyes
My sacrifice

I just want to say hello again
I just want to say hello again

When you are with me I'm free
I'm careless, I believe
Above all the others we'll fly
This brings tears to my eyes
Cause when you are with me I am free
I'm careless, I believe
Above all the others we'll fly
This brings tears to my eyes
My sacrifice, My sacrifice

I just want to say hello again
I just want to say hello again

My sacrifice.

(Azlyrics)

Three Days Grace: "I Hate Everything About You"

Every time we lie awake
After every hit we take
Every feeling that I get
But I haven't missed you yet

Every roommate kept awake
By every sigh and scream we make
All the feelings that I get
But I still don't miss you yet

Only when I stop to think about it

I hate everything about you
Why do I love you?
I hate everything about you
Why do I love you?

Every time we lie awake
After every hit we take
Every feeling that I get
But I haven't missed you yet

Only when I stop to think about it

I hate everything about you
Why do I love you?
I hate everything about you
Why do I love you?

Only when I stop to think about you,
I know
Only when you stop to think about me,
do you know?

I hate everything about you
Why do I love you?
You hate everything about me
Why do you love me?

I hate
You hate
I hate
You love me

I hate everything about you
Why do I love you?

(Azlyrics)

PRILOGA B: Besedila pesmi - nov vzorec

Gossip: »Standing In The Way Of Control«

Your back's against the wall
There's no one home to call
You're forgetting who you are
You can't stop crying
It's part not giving in
Part trusting your friends
You do it all again and I'm not lying

Oh oh oh
Standing in the way of control
Yeah live your lives
By the only way that you know, know

I'm doing this for you
Because it's easier to lose
And it's hard to face the truth
When you think you're dying
It's part not giving in
And part trusting your friends
You do it all again but you don't stop trying

Oh oh oh
Standing in the way of control
Yeah live your lives
By the only way that you know, know

Oh oh oh
Standing in the way of control
We'll live our lives
Because we're standing in the way of control
We will live our lives
Because we're standing in the way of control
We'll live our lives
Because we're standing in the way of control
We will live our lives, lives, lives

Your back's against the wall
There's no one home to call
You're forgetting who you are
You can't stop crying
It's part not giving in
And part trusting your friends
You do it all again, you don't stop trying

Oh oh oh
Standing in the way of control
Yeah live your lives
By the only way that you know, know

(Azlyrics)

Green Day: »Wake Me Up When September Ends«

Summer has come and passed
The innocent can never last
Wake me up when September ends

Like my father's come to pass
Seven years has gone so fast
Wake me up when September ends

Here comes the rain again
Falling from the stars
Drenched in my pain again
Becoming who we are

As my memory rests
But never forgets what I lost
Wake me up when September ends

Summer has come and passed
The innocent can never last
Wake me up when September ends

Ring out the bells again
Like we did when spring began
Wake me up when September ends

Here comes the rain again
Falling from the stars
Drenched in my pain again
Becoming who we are

As my memory rests
But never forgets what I lost
Wake me up when September ends

Summer has come and passed
The innocent can never last
Wake me up when September ends

Like my father's come to pass

Twenty years has gone so fast
Wake me up when September ends
Wake me up when September ends
Wake me up when September ends

(Azlyrics)

Jarvis Cocker: »Running The World«

Well did you hear, there's a natural order.
Those most deserving will end up with the most.
That the cream cannot help but always rise up to the top,
Well I say: Shit floats.
If you thought things had changed,
Friend you'd better think again,
Bluntly put in the fewest of words,
Cunts are still running the world,
Cunts are still running the world.

Now the working classes are obsolete,
They are surplus to societies needs,
So let 'em all kill each other,
And get it made overseas.
That's the word don't you know,
From the guys thats running the show,
Lets be perfectly clear boys and girls,
Cunts are still running the world,
Cunts are still running the world.

Oh feed your children on Cray fish and Lobster tails,
Find a school near the top of the league,
In theory I respect your right to exist,
I will kill ya if you move in next to me,
Ah it stinks, it sucks, it's anthropologically unjust,
But the takings are up by a third, Oh So
Cunts are still running the world,
Cunts are still running the world.

Your free market is perfectly natural,
Or do you think that I'm some kind of dummy,
It's the ideal way to order the world,
Fuck the morals, does it make any money?
And if you don't like it? Then leave.
Or use your right to protest on the street,

Yeah, use your rights but don't imagine that it's heard, Oh no no,
Cunts are still running the world,
Cunts are still running the world.

(Elyrics)

M.I.A.: »Born Free«

Whooo!

Yeah men made powers
Stood like a tower higher and higher hello
And the higher you go you feel lower, oh
I was close to the end staying undercover
Staying undercover
With a nose to the ground I found my sound

Got myself an interview tomorrow
I got myself a jacket for a dollar
And my nails are chipped but I'm eager
And the car doesn't work so I'm stuck here
Yeah I don't wanna live for tomorrow
I push my life today
I throw this in your face when I see ya
I got something to say
I throw this shit in your face when I see ya
Cause I got something to say

I was born free (born free)
I was born free (born free)
(bo-bo-born free ....)

You could try to find ways to be happier
You might end up somewhere in Ethiopia
You can think big with your idea
You ain't never gonna find utopia
Take a bite out of life make it snappier yeah
Ordinary gon super trippier
So I check shit cause I'm lippier
And split a cheque like slovakia

Yeah I don't wanna live for tomorrow
I push my life today
I throw this in your face when I see you
I got something to say
I throw this shit in your face when I see you
Cause I got something to say

I was born free (born free)
I was born free (born free)
I was born free (born free)
(bo-bo-born free ....)
Ooooh

I don't wanna talk about money, 'cause I got it
And I don't wanna talk about hoochies, 'cause I been it
And I don't wanna be that fake, but you can do it
And imitators, yeah, speak it

Oh Lord? whoever you are, yeah come out wherever you are
Oh Lord? whoever you are, yeah come out wherever you are
And tell 'em!

Born free (born free)
I was born free (born free)
I was born free (born free)
I was born free (born free)
(bo-bo-born free ....)

(Azlyrics)

PJ Harvey: »The Words That Maketh Murder«

I've seen and done things I want to forget;
I've seen soldiers fall like lumps of meat,
Blown and shot out beyond belief.
Arms and legs were in the trees.

I've seen and done things I want to forget;
coming from an unearthly place,
Longing to see a woman's face,
Instead of the words that gather pace,
The words that maketh murder.

These, these, these are the words-
The words that maketh murder.
These, these, these are the words-
The words that maketh murder.
These, these, these are the words-
Murder...

These, these, these are the words-
The words that maketh murder.

I've seen and done things I want to forget;
I've seen a corporal whose nerves were shot

Climbing behind the fierce, gone sun,
I've seen flies swarming everyone,
Soldiers fell like lumps of meat.

These are the words, the words are these.
death lingering, stunk,
Flies swarming everyone,
Over the whole summit peak,
Flesh quivering in the heat.
This was something else again.
I fear it cannot be explained.
The words that make, the words that make
Murder.

What if I take my problem to the United Nations?

(Azlyrics)

Radiohead: »Idioteque«

Who's in bunker, who's in bunker?
Women and children first
Women and children first
Women and children
I'll laugh until my head comes off
I swallow till I burst
Until I burst
Until I..

Who's in bunker, who's in bunker
I've seen too much
I haven't seen enough
You haven't seen enough
I'll laugh until my head comes off
Women and children first
And children first
And children..

Here I'm allowed, everything all of the time
Here I'm allowed, everything all of the time

Ice age coming, ice age coming
Let me hear both sides
Let me hear both sides
Let me hear both..

Ice age coming, ice age coming
Throw me in the fire
Throw me in the fire
Throw me in the..

We're not scaremongering
This is really happening, happening
We're not scaremongering
This is really happening, happening

Mobiles working
Mobiles chirping
Take the money and run
Take the money and run
Take the money..

Here I'm allowed, everything all of the time
Background:
The first of the children

(Azlyrics)

Tom Waits: »Day After Tomorrow«

I got your letter today
And I miss you all so much, here
I can't wait to see you all
And I'm counting the days, dear
I still believe that there's gold
At the end of the world
And I'll come home
To Illinois
On the day after tomorrow

It is so hard
And it's cold here
And I'm tired of taking orders
And I miss old Rockford town
Up by the Wisconsin border
But I miss you won't believe
Shoveling snow and raking leaves
And my plane will touch tomorrow
On the day after tomorrow

I close my eyes
Every night
And I dream that I can hold you
They fill us full of lies
Everyone buys
About what it means to be a soldier
I still don't know how I'm supposed to feel
About all the blood that's been spilled

Look out on the street
Get me back home
On the day after tomorrow

You can't deny
The other side
Don't want to die
Any more than we do
What I'm trying to say,
Is don't they pray
To the same God that we do?
Tell me, how does God choose?
Whose prayers does he refuse?
Who turns the wheel?
And who throws the dice
On the day after tomorrow?

Mmmmmmm...
I'm not fighting
For justice
I am not fighting
For freedom
I am fighting
For my life
And another day
In the world here
I just do what I've been told
You're just the gravel on the road
And the one's that are lucky
One's come home
On the day after tomorrow

And the summer
It too will fade
And with it comes the winter's frost, dear
And I know we too are made
Of all the things that we have lost here
I'll be twenty-one today
I've been saving all my pay
And my plane will touch down
On the day after tomorrow
And my plane it will touch down
On the day after tomorrow

(Azlyrics)

Bruce Springsteen: »How Can a Poor Man Stand Such Times and Live?«

Well, the doctor comes 'round here
With his face all bright
And he says, "In a little while
You'll be alright"

All he gives is a humbug pill
A dose of dope and a great big bill
Tell me how can a poor man
Stand such times and live?

Me and my old school pals
Had some mighty high times down here
And what happened to you poor black folks
Well, it just ain't fair

He took a look around, gave a little pep talk
Said, "I'm with you", then he took a little walk
Tell me how can a poor man
Stand such times and live?

There's bodies floatin' on Canal
And the levees gone to Hell
Martha, get me my sixteen gauge
And some dry shells

Them who's got, got out of town
And them who ain't got left to drown
Tell me how can a poor man
Stand such times and live?

Go ahead

Got family scattered from Texas
All the way to Baltimore
Yeah, and I ain't got no home
In this world, no more

Gonna be a judgment that's a fact
A righteous train rollin' down this track
Tell me how can a poor man
Stand such times and live?

Tell me how can a poor man
Stand such times and live?
Tell me how can a poor man
Stand such times and live?

(Elyrics)

Conor Obersta (Bright eyes): »When The President Talks To God«

When the president talks to God
Are the conversations brief or long?
Does he ask to rape our women's rights
And send poor farm kids off to die?
Does God suggest an oil hike
When the president talks to God?

When the president talks to God
Are the consonants all hard or soft?
Is he resolute all down the line?
Is every issue black or white?
Does what God say ever change his mind
When the president talks to God?

When the president talks to God
Does he fake that drawl or merely nod?
Agree which convicts should be killed?
Where prisons should be built and filled?
Which voter fraud must be concealed
When the president talks to God?

When the president talks to God
I wonder which one plays the better cop
We should find some jobs. the ghetto's broke
No, they're lazy, George, I say we don't
Just give 'em more liquor stores and dirty coke
That's what God recommends

When the president talks to God
Do they drink near beer and go play golf
While they pick which countries to invade
Which Muslim souls still can be saved?
I guess god just calls a spade a spade
When the president talks to God

When the president talks to God
Does he ever think that maybe he's not?
That that voice is just inside his head

When he kneels next to the presidential bed
Does he ever smell his own bullshit
When the president talks to God?

I doubt it
I doubt it

(Azlyrics)

Neil Young: »Let's Impeach The President«

Let's impeach the President for lying
And misleading our country into war
Abusing all the power that we gave him
And shipping all our money out the door

Who's the man who hired all the criminals
The White House shadows who hide behind closed doors
They bend the facts to fit with their new stories
Of why we have to send our men to war

Let's impeach the President for spying
On citizens inside their own homes
Breaking every law in the country
By tapping our computers and telephones

What if Al Qaeda blew up the levees
Would New Orleans have been safer that way
Sheltered by our government's protection
Or was someone just not home that day?

Flip - Flop
Flip - Flop
Flip - Flop
Flip - Flop

Let's impeach the president for hijacking
Our religion and using it to get elected
Dividing our country into colors
And still leaving black people neglected

Thank god he's cracking down on steroids
Since he sold his old baseball team
There's lots of people looking at big trouble
But of course our president is clean.
Thank God

(Azlyrics)